

30443 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

జేన్ నవలము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 30 వ తేది బుధవారము

NO. 25.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రవణ మాస బహుళ అమావాస్య 30.

సంచిక ౨౫

అమృతం జనము

అన్ని నావులకు పరమాపదము

వెల స్వల్పము

తల నావులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొలుకును.

అమృతం జనము డి హో,

6, లంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేమి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

Mr. G. W. M. Reynold's Novels

Other Big Type Editions.

	Rs. A.
GRACE DARLING or	
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4 0.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4 0.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12 0.	3 0
Kenneth 4 vols. Rs. 3.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canterbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugenie's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Love of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothy's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co.,

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

గం విజంట్టు కావలెను.

యా దిగుడు (కమలం) కంపెనీలో పనులు చేయు
టకు యు 80 మొదలు యు 50 జీతములు అన్ని జిల్లాలు
లోను యేజంట్టు కావలెను. అక్ష విశ్లేషణ, 12.4.1919
లోపల యంభోమలు పంపుకొనవలయును. (1558)

కాగితం, S. P. B. Co. Ltd. రామపురం, మదరాసు

ఫర్మాన్ లో చేసిన ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డ్ యు 2-8-0, స్వాక్ యు 7, వాటర్ మెక్
యు 7-8-0, వాటర్ మెక్ (పేపర్ లో కంపెనీలో) యు
10-8-0, ఫర్మాన్ 210 యు 4 అల్ట్రాగ్రా యు 2-1-80
1514) గిరిబ్రహ్మ స్టేషన్స్ తిరువల్లిక్కేడి, మదరాసు.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ

ఎంజినీయరు, ఐరన్ బ్రాసు ఫౌండర్లు,

జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న
కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోప
యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు
లందరు సుస్మాద్యం ప్రార్థితులు. మావద్ద
అన్ని విధముల యంత్రములు, సామగ్రిలు,
యెంజినీయరింగు సామగ్రిలు, సి మెంటు,
పెంకు, తేకు, కలప మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరి
రెండవ చోటునకు వెళ్లుడు.

డి. ఎల్. నరసింహారాజు,
బి.వ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి.,

(1585) ఎంజినీయరు లందు మేనేజరు

100 మిక్కిలి మనోహరమగు నువాసనలగిన 126

(6 జిల్లరు)
కాబడినది

అటో దిట్ బహార్

(6 జిల్లరు)
కాబడినది

ఇప్పుటికాలపు కవికనుకనునది. సాటిలేని మనోహరమగు నువాసనలగినది.
అల్లూ పోలగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడక మే నిర్ణయ
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని చిందులు చిలుకరించినవో, మనోహర
మగు నువాసన నిస్తులకరించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.

(చిన్న నైజా అర (దాం)

సీసా 1-కి రు 0-8-0

మధ్యకం నైజా 1 (దాం

" " 0-12-0

నైజాక నైజా 2 "

" " 1-4-0

వెద్దనైజా 4 "

లేక క్ష జేన్సు " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0-8-0, 8 బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము
వల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపావులలోను దొరకును. దీనికి
అనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగొనునపుడు సీసానైజా
ను, కాడ్డనైజాను అటోదిట్ బహార్ రను చేతను పరిశీలించుము. ఈ అటో
దిట్ బహార్ యొక్క కలపములు పరిశీలనచేయగోరువా కి దిగుడు వారికి
ప్రాసినవో అనాకముత్తు గల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోలుయేజంట్టు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కమిశన్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్మాయనీడు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజంట్టు:— మెహతాపురము త్రంముల్లి, చై నాబహార్ రోడ్, మదరాసు.

మలము చందనము

(1251) నెగరొగమునకు తుకారము
కుందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. వర్తమాన తేరు. వివిధాది
మన్ను గు కనిపింపింపుల వరిలేదు. దువ్వ
మైన మా మలయచందనము ఎలుపు
తెలుపు, వచ్చు అను మాడు విధముల
మలము మాడు త్రావలలో మామము. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధర్వఫార్మసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

కీరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజిజ్ఞాసా.
విజ్ఞానము సద్భావమును గురించిన శాస్త్రమునకు
గంధర్వ. సా. బాగవద్భాష్యముగాను, బి. కి.
అన్ననైజా చక్కని గ్రంథము. వెల 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రవర్తికా శారద్యాలయము
బామ్మాయనీడు 212, మదరాసు

స్థితియ భీమవరం తాలూకా సభ.

మధ్యాహ్న సమావేశము.

(మా పత్రిక ప్రతినిధియొద్దనుండి)

గంగవర, ఏప్రిల్ 27:— సభ తిరిగి మధ్యాహ్నము 2.30 గంటలకు కొండ వెంటపల్లెయ్యి వంటలగారి యిళ్ళ త్తెక్రింద సమావేశమయెను. సభ జయ ప్రి ద ము గా జరుగుగాక యని కోరుచు గారపాటి అంజనేయలు తాదరి గారును కామూరి వేంకటాచలవతిగారును (కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు సంగుపు కార్యదర్శులు) వ్రాసిన ఉత్తరములను కాళ్ళకూరి నృసింహముగారు చదివెరి.

తీర్మానములు.

చాలవరం జమీందారుగారి యొక్కయు అల్లూరి రామ రాజుగారియొక్కయు అకాలవరమునకు చింతిల్లము ఒక తీర్మానము గావింపబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజాప్రతినిధులు ఏకగ్రీవాభిప్రాయము పాటించక నిరంకుశాధికారము చెలాయించి చేసిన తాలతుచట్టము అవసరము, ఆ ప్రతిము, భారతీయుల గౌరవమునకు భంగకరము గాన అట్టి చట్టమును రద్దుచేసి ప్రిజలయం దత్వప్రీ తొలగింపవలయునని ప్రతిఘటన మంత్రివర్గమువారిని గోరుటకును, సత్యాగ్రహోద్యమమునకు ఆహ్వాదము తెలుపుచును, శతరత్నక కాసనముక్రింద నహార్యా గాంధీగారిని స్వేచ్ఛగా సంచారము చేయకుండ దొరతనమువారు చేసిన నిర్బంధములు ఆక్రమముని ఖండించుచు శత్రువుల నానేక ప్రముఖులను నిర్బంధవాసశిక్షకు లోను చేయుట, నిరాయుధులను(శబలమై ఫిరంగులు ప్రయోగించుట) జ్యాయవిద్యముగాన నడచు నిరంకుశత్వ ఉత్తర్యులను వెంటనే రద్దుచేసి దేశజల కలవరము ఆకాంతి తొలగింపవలెనని తీర్మానములు గావింపబడెను. పిమ్మట ఢిల్లీలోని కాంగ్రెసు లో నిర్వహించబడిన సంస్కరణ ప్రణాళికకు ఈసభవారు తమ ఆహ్వాదమును తెలుపుచు ప్రజాభిప్రాయము గుర్తించుటకు సంస్కరణవిధానము మొనంగకపోయినయెడల అపాయకరమును అసంతుష్టి దేశమందు ప్రబలమునని నొక్కిన కాణింతి ఈ సంస్కరణకు వ్యతిరేకముగా పనిచేయుచున్నవారి నుద్వేషిత్వములను నిరసించిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణ చట్టమును వెంటనే పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టి అంగీకారమును పొందవలెనని అంగ్లేయ ప్రధానమంత్రివర్గమువారిని కోరుటకు నిశ్చయింపబడెను. భాషాప్రముక్తరాష్ట్ర విభాగము నూతన సంస్కరణ విభాగమునందు చేర్చవలెననియు ఆంధ్రరాష్ట్రము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నేర్పాటు చేయవలయుననియు కోరబడెను.

గవర్నరు మెంటువారు ప్రయోచించి యిరిగేవను పంచాయితీలు యొక్క ముఖ్యాంశముల నీ సభవారు అంగీకరించి కాని వెదకకాల్యలకు నీటిని వదులుటకు పంపించుచుటకు తగు పులకు పరిష్కరించుటకు అనధికారులు హెచ్చుగాల యిరిగేవను బోర్డుల స్థాపించుట అవశ్యకమని సభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. ప్రిన్సిపాల్ గోదావరి పడవటి డెల్టాలో దొరతనమువారు విచారణ చేయుచున్న అయకట్టు పున్నర్యాణము విషయమైన తీర్మానము నుపసాదించుచు కాళ్ళకూరి నృసింహముగారు, ఈ విచారణ ఎట్లు నవ్వదాయకమో నిరూపించి అందుకై యేర్పడిన ప్రత్యేక కార్యలకు దొరతనమువారు నరియును నిబంధనల నియంత్రణయొద్ద వారు తమకు తోచినరీతిని తమ కార్యము నిర్వహించుకొనుచుండినయెను చెప్పిరి.

రెవెన్యూ మెంటు రెండులకు చాల బాధకరముగ నున్నది కాబట్టి భూమికిప్పు కాళ్ళకూరిమగను కాసనబద్ధముగను చేయింపవలయును. నీటిపన్ను రెట్లు నిర్ణయము గూడ కాసన బద్ధము గాకుండ అధికార్లు యిచ్చుకొనిట్లు హెచ్చింపగూడదని తీర్మానము సభవారి సంపూర్ణాంగీకారము బడెననిది.

రాజమండ్రి నిమ్మకాయలధారక సంఘమునకు పాధ్యక్షులగు డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు, నిమ్మకాయల సభ్యులగుటకు వారిలో విద్య వ్యాపింపజేయుటకును తగినంత ధనమును లోకలో బోర్డులు మునిసిపాలిటీలు యిప్పించవలయుననియు, వారికేర్పడిన పాఠశాలలకు గాగ్రంటులు హెచ్చుచేయించవలయునని గవర్నరు మెంటువారిని కోరుచు తమ సంఘమునకు గోదావరిజిల్లా బోర్డువారును రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డువారును, రాజమండ్రి మునిసిపల్ సంఘము వారును గావింపిన ధనసహాయములకు ఆ సంఘముల ప్రశంసింపి మిగతాసంఘములుగూడ వారి ననుసరింపగోరిరి. మరియు నిమ్మకాయలధారకసాధకము లగు పనులుచేసి ఈ విషయమునకు కొరతను తీర్చుటకు తగు ప్రయత్నములు చేయవలసిన

దని ఈ తాలూకా ప్రజలను హెచ్చరించిరి. ఈ తాలూకా లోని నిమ్మకాయలలో విశేషమంది క్రైస్తవమత స్వీకారము చేసి సంఘమునుండి తొలగిరి. అందుచేత నీ తీర్మానము ఆచరణలోనికి తెచ్చుట మిక్కిలి అవసరమై యున్నది.

భీమవరంలో నోక కళావికాససభయందు, ఈ తాలూకాలోని ఉండి వీరవాసరంగజువరం గ్రామములలో జౌన ధాలయములను బోర్డువారు స్థాపించవలయుననియు వీని క్యయము దొరతనమువారు భరింపవలయుననియు తీర్మాన మేక గ్రీవముగా నంగీకరింపబడెను. పిమ్మట చేయబడిన తీర్మాన మెంతయు అవశ్యకమయినది. అది యేదన చట్టనిర్మాణసభ లలో దేశభావలందు ప్రిగంగము చేయుట కే విధమయిన అభ్యంతరముండగూడదనియు భాషాంతరీకరించుటకు తగిన వారి నేర్పరచులెననియు, ప్రిగంగము లన్నియు దేశభావలతో చెన్న పురి నెట్టెట్టలో ప్రయోచించుట అవశ్యక మనియు

ప్రిత్యేక డివిజనుగా ఏర్పడిన భీమవరం తాలూకాకు అనధికారాద్యము నెన్నకొనటకు స్వాతంత్ర్యముగల తాలూకా బోర్డుల త్వరలో ఏర్పరచవలెననియు, పుంతలు మొదలుగా గల పూర్వపు రాచబాలకడముగా త్రివ్యుడిన కాల్యలకు వంతెనలు రెవిన్యూ మొత్తములోనుండి త్వరలో నిర్మింపవలెననియు, నరసాపురం భీమవరం తాలూకాలలో నోక క్యవసాయపరిశోధన కేంద్రమును ఏర్పాటు చేయవలెననియు, నరసాపురం తా. బో. లోని లోకలోధండు టోలుగేట్లను తీసివేయవలసినదనియు, యెలలు నెన్ను ఈ జిల్లాలో నిలుపుదల చేయవలసినదనియు, గ్రామిణీగ్రామీణుల వారసత్వపుబిల్లు నుపసంహరించు కొనవలెననియు, ఈ తాలూకాలో ముఖ్యముగా అవసరమున్న కొన్ని కొత్తకోడెల నిర్మించి చెడ్డశిథిలగానున్న కోడెలను బాగు చేయించవలెననియు, పరపతిసంఘములకు గల గ్రామములలో బ్యాంకింగ్ సౌకర్యమును పెట్టవలెననియు, వీరవాసరం, ఆకిడు గ్రామములలో తంత్రీకార్యాలయము గూడ పెట్టవలెననియు, బొండాడ, కాయకుడుగునిదిమరగ్రామములలో బలువాడా నిమిత్తము టిసాబంట్లతోను నేర్పాటుచేయవలెననియు, ఈ తాలూకాలోని, భగ్నేశ్వరము మారుపుకాల్య, బొండాడ మారుపుకాల్య, తాడేరుమారుపుకాల్య, మొగడిమారుపుకాల్య, దువ్వాచుకోడుమారుపుకాల్య, యెనమదుగ్రామములకు కాల్య (బ్రహ్మవైరువైభాగము సహా) మరమ్మతు చేయించవలయుననియు పంట కాల్యలపని పూర్తికావించవలయుననియు, ఈపనులకు పెద్దయ్యలారెట్లు హెచ్చు కావింపవలెననియు మొదలయిన అనేకముఖ్యతీర్మానములు చేయబడెను.

భీమవరంలోని హిందూజిహా కమిటీవారిని తక్కులను వివరముగా ప్రయోచింపగోరుచు ఒక తీర్మాన మేకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడెను.

“రాలటు కాసనము చక్కనర్తిగారు రద్దుపరచవలసిన దనియు విశాఖద్వీపంలో ప్రి బా ను రం జ క మగు సంస్కరణ చట్టమును పార్లమెంటు లో ప్రవేశపెట్టి త్వరలో అంగీకారము బడెయవలసినదనియు లేనియెడల ప్రజలలో రాజ్యాంగముకు ఉపద్రవకరమైన అసంతుష్టి హెచ్చు”ననియు అంగ్లేయ దేశము లోని ఇండియా మంత్రి గారికి తంత్రివార్తనిచ్చుటకు వెనెడెంటు గారికి ఈ సభవారు అధికారమిచ్చిరి. ఇందుకు కావలసిన సాము భీమవరం తాలూకా సంఘమువారు భరింతురు.

ముందు సంవత్సరం సభను కోవెల్లకు దంతులూరికృష్ణం రాజుగా రాహ్వనించిరి.

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము. అధ్యక్షులు తమ అంత్యోపన్యాసమున ఉత్సాహము మాత్రమున కార్యముసాధ్యము కానేరదనియు, ఉన్నతస్థానము పొందుటకు ప్రతిక్రొత్తియు ప్రతిసంఘమును యత్నించవలెననియు సభ్యుల హెచ్చరించిరి. ప్రపంచమున నిరంకుశాధికారమునకు చోటులేదు. నిరంకుశాధికారము వహించినరాజ్యములు పడిపోయినవి. పోర్చుగల్ రషియాలలో గలిగిన పరివర్తనము నిదర్శముగజూసిరి. ప్రపంచ మన్ని జాతులలోను అంగ్లేయులు ప్రజాభిప్రాయమున కెక్కువ గౌరవము అధిక్యము ఇచ్చెదరు. శత్రువులకు రాజుగా రోకరున్నవారు ప్రజాప్రతినిధి సభకు కృతిరేకముగా నడువగూడదు. ప్రజలకోర్కెల ననుసరించియు అయిన పాలింపవలెను. ఇది మిశ్రమరాజ్యాంగము. ఇక వారు మన దేశములో గూడ ప్రజాభిప్రాయముగ రాజ్యాంగము సాగుటకు సంపూర్ణముగ అనకాము నిచ్చిననే తృప్తికరము. దీనినే బాధ్యతాయుతపరిపాలన యనిరి. ఇట్టి పరిపాలన నేర్పాటుచేయుట కే మంత్రివర్గమువారు 1917 సంవరం ఆగష్టు

20 తేది ప్రకటనగానించిరి. సిడెక్ హం ప్రిన్సిపలు హిందూ దేశములోని ప్రిజల మూర్ఖులనియును చదువురానివారనియును అందుచే బాధ్యతాయుత పరిపాలన కర్తవ్యము గారనియు మాంటాగూ గారని యుచున్నార. కాని ప్రిజలలో వ్రాయును చదువును నేర్పినవారు కొద్దిమంది యైనను అందరకును రాజ్యాంగమునందేమి క్యవసాయమునందేమి మరేకాఖయందేమి మంచిచింతలుజ్ఞానము గలదు. ఇందుకు, ఇచ్చట సమావేశమై తీర్మానములకు చర్చించి తమ అభిప్రాయము నిచ్చినమీరే తార్కాణము. ఇదియునుగాక అంగ్లేయులు మన యిప్పటికంటె హీనస్థితిలోనుండి విద్యాగంధము లేని దినములలో వారిదేశమున రిఫారంబిల్లు (సంస్కరణబిల్లు చట్టము) ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ సిడెక్ హం ప్రిన్సిపలు ప్రిజలములు పాడుచేయుటకు మనకు తక్షణమే యింగ్లాండుకు, ఢిల్లీ తీర్మానముల నంగీకరించి వాటిసాఫల్యముకోరకు పని చేయవారిని మాత్రమే పంపించవలసియున్నది. దీనికి చాల సామ్య అవసరము. ఈ సమయమున మన మెంతయరుకుగ పని చేసి మన ధనప్రాణములను దేశముయొక్క మోక్షమునకు క్యవసాయప నిధ్యముగా నుండవలెను. ఇదియే సుంచిత్తరణము. ఎంతకాలము మనము ఆ తత్వ గౌరవ హీనలవలె నున్నామో అంతకాలము ఇతరదేశములవారు మనలకు గౌరవించరు. మనలకు దగ్గరకు చేరనియరు. మన ఆర్థికస్థితి ఆధోగతి పాలై పోవును. మనకు వారు కోరినవంటలనే పండించి, వారు అమ్ముచున్న దేశములకే వారు ఏర్పాటుచేయు ధరలకే అమ్మువలసివచ్చునీతి సంపాద్య ప్రయత్న దినములు రావైయున్నవేమో అని భయముకలుగుచున్నది. ఈ సమయమున మనకు స్వాధికారముతో పని చేయనియెడల మనసంతరివారికిని మనకును గొప్పకీడు చేసినవారుగుదుము. మనము రాజకీయముగను ఆర్థికముగను స్వాతంత్ర్యము నెన్నియిడుమల పొందియొకను సంపాదించవలెను.

సత్యాగ్రహప్రతిము మన దేశము నుద్ధించును. దీనితత్వ మందఱును తెలిసికొనవలెను. మీ రందరకు బోధచేయు వలెను. గాంధీగారు ప్రస్తుతము సత్యాగ్రహప్రతిము నుపసంహరించుకొనినని అభిప్రాయపడుచు, ఆయన సమయమునకు వేది యున్నాడు. తిరిగి ఆ మహాత్ముని అజ్ఞ కాగానే ప్రతాపరణకు మనకు సిద్ధముగా నుండవలెను.

పిమ్మట అధ్యక్షునకును, ఆహ్వాన సంఘమువారికిని ప్రతినిధులకును వందనము లర్పింపబడెను. దైవప్రార్థనతోను మాతృదేశ స్తవముతోను మంగళహారతులతోను సభ ముగిసెను. రాత్రి చామర్లకోట అగ్రికల్చరల్ డిమాక్ ప్రేమిరుగారు వ్యవసాయసంబంధమైన మాజికలారకు పటములను ప్రదర్శించిరి.

కావలెను

1597

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమునకు శ్రుతిలయజ్ఞానముతో స్వతంత్రముగాపాడదగిన సంగీతము నాటకానుభవము కలిగి హీరో క్యాండ్లరు వేయదగిన వారొకరు. జీతము నెలకు రు. 0-0-0 మొదలు 40-0-0 వరకు యోగ్యతనుబట్టి యియ్యబడును. కావలసినవారు సదయ సమాజము సెక్రటరీగారైన శ్రీ కొమ్మూరి పట్టాభిరామయ్యగారివద్దకు వచ్చి మాట్లాడినయెడల తప్పిళ్లు తెలియగలవు.

R. S. V. Papaya rao.

తెలవాడ శ్రీ బాలభారతి సమాజపు ప్రొప్రైటరు 25-4-19 అందు సభకు మైలవరం యిట్టిలు జమీందారు.

కన్య కావలయును

ముప్పదివిను వత్సరముల వ్రాయముగల కాలిక్ జెడు కర్ణకంభా అను బ్రాహ్మణునికి రెండవ వివాహమునకై అర్హతగల కన్య కావలయును. వరుడు మంచిజీతమును తీయుచున్నాడు. వివాహము సనాతన ధర్మవిధి ప్రకారము జరుపబడును. ఈ క్రింది విలాసమునకు వివరముల తెలుపుచు వ్రాయుడు.

సి. వి. రామయ్యగారు

డిప్టి కమిషనరు, గంగవరం

బి. బి. అందు సి. వి. రైల్వే

(1599)

బొంబాయిరాష్ట్రపాలకులు

బొంబాయి క్రానికలు సంపాదకుడు హార్ని మనుగారిని నిర్బంధ ప్రవాసము పాలుచేసి నిర్బంధ మార్గమున కుక్కరమించుచున్నారు. హార్ని మనుగారి సత్యప్రియత్వము నిర్భయఖండనము గంభీరమైన శైలి క్రానికలుకృతిక కుచ్చదశను గలిగించినవి. హార్ని మను గారాంగ్ల దేశమునందు సయితము భారతజాతీయతను వృద్ధి చేయుచు దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుదు రని నమ్ముచున్నాము. భారతీయనాయకులు

అనాదినుండియును ననేకత్వము భారతీయులకు సహజస్థితి. టైము ఆఫ్ ఇండియా విలేఖకుడు వ్రాసినట్లులు

“ఓ నా భరతవర్షమా! నీ కవులను నేకత్వము గలగనా? మనదేశములు హృదయగంతావహము గలిగించుచున్నవి. ఏ పౌరినిధుల నెరరాంకించుదురు? మాంతుకు వినునా? పార్లమెంటులు వినునా? ప్రజలు ఆలకించుదురా? ఇవి కలలాని వార్తలు. అంగ్లేయులు రాజ్యతంత్రజ్ఞులు. వారి మాయాపాయములందు మనము పడుదుము. ఆకాశగమనములై రాజ్యతంత్రమును మన కవరిచితిము. ఏల మనకు చేరిక గలగనా? అతివాదులు మితవాదులు స్వామిభక్తులు అంతయు నమంజనము; అంతయు ఫలరహితము. తేజభక్తి భరితులైన రాజనీతిజ్ఞులు గావలయును.”

నాయకుల దృక్పథము నీ లేఖకుడు యథార్థముగ వర్ణించెను. వర్ణన నులభమైనను తరణోపాయనిర్ణయముమాత్రము నులభముగాదు. బెజంటు గారి స్వరాజ్యసమితి నిర్మించినది. తిలకు మహాశయుని భారతస్వరాజ్యసమితికి స్థిమితము గలిగినది. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దూరస్వాతంత్ర్యసంఘమును స్థాపించిరి. బెజంటుగారు జాతీయస్వరాజ్యసమితిని స్థాపించినది. దేశమునం దంతటను రాజ్యాంగసంస్థాపనలు నిర్వహింపబడుచున్నవి. అహంకారాభిమానులకు సంయోగ మాతృశుజ్ఞమునందే సాధ్యము. భిన్నాభిప్రాయములు గల నాయకు లింగ్లాండునందు భేదాభిప్రాయములను మరచి దేశసేవా పరాయణులగుదు రనుటకు సూచనలు గలవు. మితవాదనాయకుడు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు వేరుమతముల వారితో గలిసి పని చేయుటకు జంకడు. వి. పి. మాధవరావు పత్రాలు కపర్తి కెల్లూరుగారులును నిస్సందేహముగ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిలో నేకీభవించగలరు. స్వదేశమునందు భేదాభిప్రాయములు ప్రబలినను నుపద్రవ వాతావరణముగల విదేశమునందు లోకమాన్య తిలకుగారి సాహచర్యమును బూని సకల మతముల వారును దేశక్షేమమునకై పాటుపడుట కీర్వరుడు ధైర్యధైర్యముల నొసగునాత!

గంధిమహాత్ముని నిర్ణయదేశము

లోకమునకు మహా కష్టకాలము సంప్రాప్తమగుచున్నదని లోకవార్త లనుచినము వ్యక్తము చేస్తుంది. ద్వేషమునకు ద్వేషము క్రోధమునకు క్రోధము హత్యలకు హత్యలు దార్జన్యమునకు దార్జన్యము ప్రతిక్రియలు గావని పాశ్చాత్యరాజ్యముల చరిత్రలు చాటుచున్నవి. సంగ్రామముల మొందినను సాంఘిక సంగ్రామము ప్రబలుచున్నది. సైన్యబలప్రభావ మున్నవించినను సంఘబల ప్రభావము ధనబల ప్రభావము విజృంభించుచున్నవి. పాశ్చాత్య సభ్యతకు పాశ్చాత్య రాజ్యములందు శాంతిని స్థాపించుటకు శక్తిచాలకున్నది. ప్రాచీనసభ్యతా బద్ధమైన భారతజాతీయందు శాంతిని స్థాపించుటకు పాశ్చాత్య సభ్యతకుగల శక్తి సామర్థ్యములను కాలము నిర్ణయించగలదు. శాంతిస్థాపనమునకై పాశ్చాత్య సభ్యతకు స్వదేశమునందు లేని శక్తి సామర్థ్యములు విదేశమునందు గలగజాలవు. విమానములు మరఫిరంగులు బాంబులు

విషనాయకులు శాంతిస్థాపనమునకు నిరుపయోగములు. సుస్థిరమైన శాంతిస్థాపనమునకు సత్యము అహింస ధర్మము మూలబీజములు. సందిగ్ధ సమయమునం దితరనాయకులు పాలకులు భయకంపితు లగుచున్నను గాంధీమహాత్ముడు నిర్భయ స్వాంతుడై ప్రజలకు హితోపదేశమును జేయుచున్నాడు.

“దేశమున గొప్పనేర నేయాలెన్న నదా సత్యమునే పాటించుట యుక్తమని నాయభిప్రాయము. ప్రాణమునకు సాక్షునకు హాని కలగ జేయుట మానివైచుటగూడ దేశసేన చేయుటయనియే నానమ్మకము. కాబట్టి సత్యాగ్రహోద్యమమునకై నేజీయు కార్యముల యన్నిటియందును సత్యమునే నే నవలంబించెదను. అసత్య మెన్నడును నజంకను. ప్రాణహానిని సాక్షున కపాడుమును కలగ జేయను. ప్రత్యక్షముగ గాని పరోక్షముగ గాని అట్టి కార్యములను ప్రోత్సహించను. ఇదియలగుడ ఈ సిద్ధాంతమును అంగీకరించునటుల కృషిసంఘి వాడెను. వీలైన సమయములయందు ఎల్లప్పుడు సత్యవ్యాపకమును జేసెదను. ప్రజలకు అహింసనుగూర్చి బోధించువాడను.

అల్లరినాపుట మన ధర్మములలో నొకటి. అల్లరి నణచుటలో పశుబలముకంటె అత్యుబలమును ధర్మబలమును చాల అధికముగ నుపయోగించును. భయంకర క్రౌర్యములవలన మన కెట్టిలాభమును గలగ లేదని మనము గ్రహించితిమి. దాని కిది నమ్మి విడిచివెట్టుటకు నెట్టి సంబంధము లేదు.

ఈ క్రౌర్యమువలన హిందూదేశమున కేమిలాభము? ఒక్క ఫలితముమాత్రము స్పష్టముగ గన్పించుచున్నది. అంగ్లేయులకు మనకును మనస్ఫూర్తి విశేషముగ పెరిగినది. నిర్దోషుల నేకమంది చంపబడిరి. ఇట్టి దుర్మార్గులను నే మనస్ఫూర్తియులను సంపాదించ జూచితిమేని ఆ దుర్మార్గు మెల్లకాలము నిమిమించ నిబంధనలకు బాంబడి నడచిన నే ఆ ఫలితముల ననుభవించ తలగును. అట్లు లభించిన సత్యములు నిజమైన సత్యములు కానేరవు. ఇంకవలన మనకు నిజమైన ధర్మబలమును సత్యబలమునులేదని వ్యక్తమగును. అందుకనియే సత్యాగ్రహము వలననే గాని హిందూదేశమునకు మోక్షము లందని నేను చెప్పినది. సత్యాగ్రహ మేదియో మరియొక కరపత్రికను మీకు వెలుప పంపితినిచెదను.

హార్ని మనుగారు ఉచారభావ స్వరూపులు. ధైర్యవంతులు. స్వాతంత్ర్యమును తారకమంత్రమును మన కుపదేశము చేసిరి. కనబడిన తప్పులన్నిటిని నిర్మూలక తెలియిచ్చిరి. ఈయన అంగ్లజాతికి కిరోధూషణము వారికి మహాపాపకార మొనర్చిరి. ఈయన భరతఖండమున కొనర్చిన మహాపాపకారమును భారతీయు లందరను ఎఱుంగుదురు. ధీరుడగు సత్యాగ్రహి ప్రవాసమున కంపబడినందులకు చింతించునైనవాడెను. నా కేరీరస్వాంత్ర్యము నిలవెట్టుకొంటిని. తనప్రతిపక్షమునకు కొనుటకు హామీ మక గారికి అపకాళము గల్గించుటకు హార్ని మనుగారు తంతయు అదృష్టవంతులు. నాకట్టి యదృష్టములేదు.”

మహర్షి ద్వికేంద్రవాధ తా కూరు గాంధీ మహాత్మునకు పంపిన లేఖనుం దీ భావమునె వ్యక్తము చేసెను.

“పూజ్యుడగు మిత్రీమా! అసత్యమును సత్యమునే జయించుటకై, ఎంతమాత్రము వెనుదీయక, దారితెన్న తెలియని ప్రజలకు సాయకడ కల మనని, నేను మిమ్ములను హృదయపూర్వకముగ గోరుచున్నాను..... మీరు దైకప్రేరిత మగు జ్ఞానము నాస్వాదించుచున్నాగు. దీనిగూర్చి కంకించుటకు బదులు, మీ యాదేశములు భగవదాదేశము లని మందన పూర్వకముగ గ్రహించుట యవసరము.”

హిందూదేశ ప్రభుత్వము నిర్బంధ విధానమును నవలంబించ సమకట్టినటులు పాలకుల ప్రకటనలు వ్యవహారములు విస్పష్టము చేయుచున్నవి. నాయకులకు ప్రవాసములు, రాజ్యాంగాందోళకులకు దండనములు, పత్రికలకు ధరావతులు క్రౌర్యములు, సంపాదకులకు క్రవాసములు, ద్రోహములకు మార్గబలాలు పాలకులవలంబించెడి రాజనీతి. ఎవరి కెపుడేమి మూడునో తెలియదు. హత్యలు బలాత్కారములు అల్లరులు దండగములు ధర్మబాహ్యములు. ధర్మనిరతులు గంధిమహాత్మునివలె నిర్భయముగ ధర్మోపదేశమును జేయగలరు. మానవులకు

తారకము సత్యస్వరూపమైన అత్యుజ్జముగాని అసత్యస్వరూపమైన పరపీడనముగాదు. ద్వేషము వలన ద్వేషము పుట్టును. ప్రేమవలన ప్రేమ గలుగును. ద్వేషమువలన గలిగిన లాభ మనిత్యము. ప్రేమవలన గలిగిన లాభము నిత్యము. గంధిమహాత్ముడు పదేశించిన యాత్మ యజ్ఞ ధర్మమును లోకము గ్రహించినపుడు రాజకీయ సాంఘికార్థిక వ్యవస్థలందు గల వికరీతసంబంధ బాంధవ్యములు పవిత్రములై విశాలములై సహజములై మానవ ధర్మము మానవకల్యాణము సుస్థిరముగ స్థాపితము గాగలవు. అత్యుజ్జ ఆ దేశమును భక్తిశ్రద్ధలతో భారతీయులు పాలించిన ఆత్మవిజయమును ధర్మవిజయమును బొంది కామితార్థములను బడయగలరు

స్థానిక వార్తలు

గొప్పసభ:—మదరాసు కాంగ్రెసుసంఘము వారి తరపున పంజాబు అల్లరులకు చర్యించుటకు కేపు జరుగవలసిన సభ ఎల్లండివర కాపుడల చేయబడినది.

అయ్యగారి తిరుపతి రాజుగారు:—ఆంధ్రజిల్లాల కరణముల సంఘముల తరపున పనిచేయుచున్న మోగల్లు కరణము అయ్యగారి తిరుపతిరాజు గారు విశేష ఆసక్తిగ వాక్కులు గురించి జూక్ నెలాభివృద్ధి కోరిననాయనా సందర్భమున చెప్పి పట్టణంబున అధికార్థ దర్శనంజేసి యున్నారు. ఈ తేదికి ఆయా జిల్లాల కరణుల వాక్కుల విషయమైన మహర్షులకుడ గర్వ మెంటువారికి పంపి యున్నారు. అని యొందు వార్త యుచున్నది.

సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞుల సభ:—వై సభయొక్క వార్షికోత్సవము నిన్న సాయంత్రము తిరుగల్లిక్కోటిలో మానసి యలగు వ్యాధిమూర్తి పెన్నరుగారి యాధిపత్యముక్రింద జరుగవలయుగా జరిగినది. అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు “వృత్తికావచారము”ను గురించి గంభీరపద్యానము నిచ్చిరి. గణేశయ్యగారు సభారోహిణుడు చదువును, సభకు కావ్యత ధనమును కట్టుటకు గాని దివాను బహదరు రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు వెయ్యిరూపాయలు విరాళముల నిచ్చిరి (ప్రకటించిరి).

పశురక్షక సభ:—పశురక్షక సభవారి 39 వ వార్షికోత్సవము నిన్న సాయంత్రము విక్టోరియా బజ్జరు హాలు నందు జరిగినది. వ్యాధిమూర్తులు అల్లరుల హింస గాను సభాధిపత్యము వహించిరి. నగరమునందలి పంటపురు ప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి. కార్యదర్శి గత సాంకేతికసభవేళమున చరిచిన తదనంతరము ఎన్. కె. మూర్తిగంగయ్యగారు కెరకె. శు. మాక్సర్లకు గార్లు సంఘము చేయుచున్న పడలకు శ్లాఘించుచు మాటలాడిరి. తదనంతరము, రాజోపు సంకల్పరమునకు సభకు వ్యాధిమూర్తి కవులు ప్రాటించున అధ్యక్షులుగను వ్యాధిమూర్తి అల్లరుల హింస, గామానాథపురము రాజు దివాను బహదరు గోవిందరావు చతుర్ముఖదాసుగార్లు ఉపాధ్యక్షులు గను, ఎం. ఎ. తిరువా రాయనాచార్యులు గారు కార్యదర్శి గను నెన్నుకొనబడిరి.

హిందూదేశ స్వరాజ్యసంఘముయొక్క తృతీయవార్షిక సమావేశము:—బోర్నియో బాప్టిస్టుగారి అధ్యక్షతక్రింద గత శుక్రవారము ఆహ్వానమున నగరమున హిందూదేశ స్వరాజ్యసమితి యొక్క తృతీయవార్షిక సమావేశము జరిగినది. అంగ్లదేశములో స్వరాజ్యవిషయమై పాటుపడుచుండిన బాప్టిస్టు తిలక్, కరండికారు గార్లయొక్క దేశసేనను అభినందించుచును, అంగ్లదేశములోని కార్మికపక్షమువారు వారిరాజకీయ సభలో హిందూదేశముయొక్క స్వరాజ్యము ఒకభాగముగా చేసినందులకు కృతజ్ఞతను వెల్లడుచు అంగ్లదేశమునకు రాయభారమును గాని పోవుటకు కలకారు, కపర్తిగార్లు మంపుటకుగూర్చియు శీర్కానములు ఆహ్వానింపబడినవి. రాజోపు సంకల్పరమునకు కార్యనిర్వాహకులు ఎన్నుకొనబడిరి. భాగంగాధరతిలక్ గారు హిందూదేశ స్వరాజ్యసమితికి అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

6.

జర్మను రాయ బారము

జర్మనులు మిత్రుడనిపరచుటను అంగీకరించినది పూర్వ
రినునుండి సమాచారములు వచ్చుచున్నవి. ప్రారంభపు సంద
పరతులను జరుపుటకు సాధికార ప్రతినిధులను వెర్మెయిట్సుకు
బంపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కవుంటుబ్రోఫ్ డాన్కర్ంటాజు
గారును హెరెక్ ల్యాండ్సుబర్గ్ గీస్టర్సున్ (మంత్రులు) హెర్
లింట్జ్, ఫ్రీయన్ సభాధ్యక్షుడు హెర్ మెల్కోయిరువార్ప
ర్గ్ కంపెనీ కరస్పాండరుడు, హెర్ ఘాకింగు, అంతర్జాతీయ
న్యాయవాదియు అగుగురు ప్రతినిధులని తెలుపబడినది. మొ
త్తము జర్మను ప్రతినిధులను, వారి అనుచరులను గలిసి 15
గురు అగుదురు.

కెన్నుమినిస్తూ గ జెటుపత్రిక కలనరయల సందర్భమున బలము నుపయోగింపవలెనని వ్రాయుచు మాంబేకు చెప్పునర్థుల సంస్కరణముల సందర్భమున మంత్రిత్వమునకూడె కొందరు వ్యతిరేకులుగ నున్నారనిగాన వాని నరుల జరుపుటకు తక్షణ మొక యు తరువు నొసగవలెనని వ్రాసినది.

దెయిలీ తెలిగ్రాపు పత్రిక నుండ అందోళనలు కన్ప
 క్రితులను విన్నవించుచు ప్రయత్నించుచున్నారనియు రాజ
 కార్యదర్శి గారవలననుకరింపఁ జూడ నేరములను చేయు

మితవాదులు రౌలటు శాసనము.

సర్ నారాయణ చంద్రవార్మగారు

"మదరాసు మెయిన్" పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:

మదరాసులోనున్న నేడు నలు లిబరల్ లీగు వారు రౌలటు శాసనమునకు ప్రతికూలముగ సుక్రమాంధోళనము గావించి తలపని చేసిన తీర్మానమునకు మదరాసు మెయిన్ ప్రతికర్యము చేయుచున్నది. తన ఆసక్తిని వెల్లడించినది. తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియన్ పత్రికలును ఈ భావమునే వ్యక్తపరిచినవి. కావున ఈ శాసనమును గూర్చి మితవాదుల ఆభిప్రాయములను తెలుసు గావించుట అవసరమని వాడు కోరినది. నేన "మెయిన్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రికకు వాసిన మూడు వ్యాసములలోను నేను రౌలటు బిల్లును గల ఆక్షేపణలను వెలిసి, భారతదేశమున నున్న ఆంగ్లో ఇండియన్లకు విప్లవకారుల నడచుటకు రాజ ప్రతినిధియై తాత్కాలిక శాసనమును చూపించియు, కాంతి సమయములలో రౌలటు బిల్లులనుండి కఠిన శాసనము లనవసరము లనియు వాదించి యుంటిని. ఈ బిల్లునకు ప్రతికూలమున వాదమునే ఆమోదించిరి బొంబాయి ప్రావింసు పత్రిక కూడ ఈ బిల్లును తీవ్రముగ ఖండించుచు విప్లవ సేనలకు వంతము మొందించుటకు ప్రభుత్వోద్దేశ మొనెడ వారు తాత్కాలిక శాసనముల గావించి తిరస్కారముగ తమ ముద్దేశము నెరవేర్చుకొన వచ్చునని తెలిపి యున్నది. ఈ బిల్లుపై సామ్రాజ్య శాసనసభలో జరిగిన చర్చలందు భారత సభ్యులెల్లరును విప్లవ సేన విధ్వంసమునకు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారి వశంగత మైయున్న అధికారములే చూపించి వాదించి యుంటిని. కాని యీ శాసనములను చనురూపి తెల్ల నుచుటలేదు. వీరివాక్యములకు నడుపుకొను ప్రభుత్వము వారికి గల తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణాధికారము గూర్చియే వీరు యోచించుచున్నారని చెప్పుటకు వీలులేదు. గౌ. సర్ విలియము విన్సెంటు గారు వీరిమాటల తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణమునకే సంబంధించినదని వ్యాఖ్యానము చేసిరి. ఈ అర్థము గరికాదనియు, ఇట్టి అర్థమును తెలియజేసిన వారల వాదములకు దొడవలసిన దనియు నొక భారతీయ సభ్యుడు నిరసించుచు గాని ప్రశ్నించెను. అతని కొందరు భారతీయ సభ్యుల యుద్దేశ మిదియని వినినెంటుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. మరియు, సత్యాగ్రహ ప్రతోకవాస దినమున బొంబాయి నగరమునందు జరిగిన సమావేశములో నామిత్రులను, ఇండియన్ సోషలిస్ట్ పార్టీయకు ప్రతికూలనాదకులను ఆగు కలరాజును గాను రౌలటు బిల్లులను ఖండించుచు, గాల్ఫరెలివిధికి గలిగియున్న తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణాధికారమే విప్లవ సేనలకు తొంగిండుటకు చాలి యుండునని గుర్తుచేసి యుండిరి. ఈ ఆభిప్రాయమునకు సభ్యులందఱు గాని, ఆమీద గాని వ్యతిరేకించి న వారు గాన గా లేదు. ఇంతే గాక బొంబాయి ప్రావింసు పత్రిక ఆయుధ వ్యాసమును ప్రాముఖ్యతనున ప్రచురించినది. మరియు, నేడు నలు లిబరల్ లీగు వారి కడపటికొకటిగాన నున్నది వ్యాఖ్యానమును, మితవాద ప్రతికూలములను ఆగు క శ్రీనివాస ఆస్థానగారు రౌలటు శాసనమున కాక్షేపణలను తెలుపుచు, తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణాధికారముమీదనే తమ వాదనను ఆధారపరచి యుండిరి. ఇదియే యీ లీగు వారి ఆభిప్రాయమని తోచుచున్నది.

రౌలటు బిల్లు ఆమోదితమై, రాజప్రతినిధి సమ్యుతిని బడసినపుడు, నేను యీ శాసనమునకు నా ఆక్షేపణలను తెలుపుచు, ప్రస్తుత దేశముల వాసి భావమును బట్టి, విప్లవ సేన వాక్యమునకు తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణాధికారమే చూపించి మైయు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక తెలిపి యుంటిని.

గాని విమర్శకు నేనీ విషయము వ్రాయలేదు ఎవరన, యీ శాసనము ఆమోదితమైన వెంటనే సత్యాగ్రహ ప్రతోద్యమము పారంభమైనది. కావున తత్సమయమున ఆందోళనము తగ్గి, కాంతి నెలకొనువరకు, ఇతివర్తిమగు నెట్టి ఆందోళనము జరుగరాదని నా ద్వేషముతో యీ విషయములకు తేటతెల్లము వ్రాయుట మామకొంటిని ఇప్పుడు నేను వాసులేఖ అంగ్ల భారతదేశముల సామభూతిని బడయుగలదని వాసమ్యుతము మరియు నేను "మెయిన్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రికకు వ్రాసిన లేఖల నొక పార్లమెంటు సభ్యుడు చదివి, తాను వాలో నేకీధనించుచుంటిని లండనునుండి ఈ క్షేమమునకు యొక మిత్రునకు త్రుతము వ్రాసెను. ఈ సభ్యుడు లిబరల్ పక్షమువాడు డిని బట్టి మనము తగినరీతిని ఆంగ్లేయుల కేవలమును గూర్చి తెలి

యజేసినయెడల, వారిని మన యభిప్రాయమునకు త్రిప్పువచ్చునను నమ్మకము బలవత్తరమగుచున్నది. అందులకు, కాంతి వాతావరణ మేర్పడువరకు వేచి యుండవలెను. కాని విప్లవ సేనకు కఠిమటకు రౌలటు శాసనము గాక, తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణమే తగిన మార్గమని యిప్పుడు నొక్కి చెప్పుటకు సమయ మనకుకలదు కాదు. ఇందులకు సమయము తగినదియన్నది. ఏలయు, రాజప్రతినిధి తాత్కాలిక శాసనముల నిర్మించుచునే యుండెను. అందుచే ఈ రౌలటు శాసనము చురింత అరసగ నుచు చున్నది.

రౌలటు బిల్లు శాసనసభయందు చుట్టెరుగు గప్పుడు కొందరు భారతీయ సభ్యులు "విప్లవ సేన" ను నిర్వహించి, ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టి, సభ్యుడి సవరణకు గీకరింపలేదు. ఈ సవరణ సభలో నధిక సంఖ్యాకులచే నోడిపోయెను. ఇందులకు కారణములను నేను గ్రహించగలను. ఇట్టి నిర్వచనముల ఆచరణయందు బహుశ్వ దాముకలదు. న్యాయములను వీరిని ఆకువర్తింపజేయువపుడు యిది యొక్క కలవరమునకు గారణములగును. మరియు, రాజకీయ విషయాల భావముల నిర్వహణను కొంచెం యీ కాలమున, "విప్లవ సేన" ఆరు మాసముల నిర్వహించుట ను స్వాభవము ప్రస్తుతము భారతదేశములో అట్టి నేతృత్వ నిధానములకు మెరుగును. తమ వ్యభిచారము, బుద్ధి గాఢములు, సాత్తులను బెడరించి, చంపుట, ఎన్నుకుండుటలు వ్యాపకములలో యీ నేత విచారణకు గుర్తగుముగ నొనరించుచున్నది. కావున మగజేత నిర్బంధములవై వీరి క్రావుగాదు, నేను ఆయుధ వేసిన వివేకింకముతో యీ విప్లవ సేనకు విలము భావములను వెలిపి యుంటిని. కాని, యిది యిది మన ప్రస్తుత విప్లవ సేన విధానము వై నా భారతదేశ ముండుటకు సంపూర్ణమని చెప్పుటకు వీలులేదు. భావ్యము నంటి న్యాయ శాస్త్ర నేత్రము, నేరము నే కావర్త దాముకముగ నరికమిగు నున్నపుడు, పార్లమెంటు వారు కార్య నిర్వాహక వర్గమునకు అవసరమైన కారము నిచ్చి, తమములను నెట్టి కారణముల దొడకయే కఠింపవచ్చునని వ్రాసి యున్నాడు. అది విరంతుకాని కారమే యగును. కాని నేరమునాద నిరంతుకమే!

రౌలటు శాసనము తాత్కాలిక శాసనము నగుచు భారతదేశ రక్షక శాసనమునకు భిన్నముగ నున్నది. ఎవరన, రౌలటు శాసనము యీ రెండింటికంటెకు కఠినమైన శీతముగ నుండి, న్యాయస్థానములలో ఆకలంబించుట కొన్ని సంవత్సరముల గలిగి యున్నది. ఈ సంవత్సరముల వలననే యీ శాసనము చురింత ప్రాతినిధ్యమును పెంచుచున్నది ఈ నా ఆభిప్రాయము కొంత వివరముగ పొడగట్టవచ్చును. కాని యీ క్రింది కారణములబట్టి నా ఆభిప్రాయము సులభమగుచు తోపకపోదు.

(1) విప్లవ సేనము రహస్యముగ భయపరచుచున్న యుండుటచే న్యాయశాస్త్రము గుర్తముగ విచారణ చేయుటకు వీలులేక యున్నయెడల, అట్టి సేనముల సంకఠము కొందింతు శాసనముల నిరంతుకముగను, తాత్కాలికముగను యుండవలెను గాని, రౌలటు శాసన వ్యయవ్యభావమును మరుగుపుచ్చువరకు నుండగారు. ఇదియే తాత్కాలిక శాసనముగాక, భారతదేశ రక్షక శాసనముగాక యున్న మంచి లక్షణము ఇది న్యాయ సమ్యుతముగ విచారణ ను సలభమగుచు అది భావ్యమందవరమున చేయుటలేదు. నేరమునకు నిరంతు శాసనమును వేయునెడల ఆవిషయమున ప్రకటించి తమములమున విప్లవ కారులకు యెట్టి నాశిఖ్యమును చూపబడదని వెల్లడింపవలయును.

(2) అట్టి సేనకులకు న్యాయవిచారణ యును కత్తులతో మూసినేయబడినయెడల, ఇట్టి సేన విచారణోపాయములు బుద్ధులెలిపింతుల స్వాతంత్ర్య వివాదములకు ప్రమక్రమముగ కారణభూతములగును.

(3) 1878 సంవత్సరమునుండియు, కొన్ని విషయములలో న్యాయస్థానములకు గల అధికారమును తగ్గించి, దానిని ప్రభుత్వ హస్తమున చేయు నాచారము కలదు. ఇందుమాటమున కార్యనిర్వాహక వర్గపు కార్యములకు కొంతవరకు న్యాయవిచారణ స్వభావము వచ్చుచున్నది. ఇదియే రౌలటు బిల్లులలోనున్న అపాదము.

ప్రావింశీక మాసిన మిత్రము ప్రకటన నీయును. తాత్కాలిక శాసన నిర్మాణము భారతీయ పత్రికలలోను జాతీయ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరమనియు, నిరంతుకాధికార విన్నామనియు, ఖండింబడినది. ఇందలి సభ్యుమేనర:

ప్రభుత్వమువారిని కొట్టుటకొక కట్టకై జడకుదు, అతివాదులు ఈ రౌలటు బిల్లుల నాధారముగ నై కొనిరి. మితవాదులు కూడ ఈ ముద్దేశముతోడనే, ఈ కట్టనే యుపయోగించుచుండుట మాకు విచారణకముగ నున్నది. మెయిన్ పత్రికాసంపాదకులు.

గంగూలులో నానియు తమకు కొన్ని సదుపాయములు జేయుచున్నారని అట్లు తమకోరికను చెల్లించనిచో తమకులకు గాజీనామా నిచ్చెద మని తెలియజేసిరి. తదనంతరము తెప్పి నెంటు గరవ్వరుగాదున వీరుకు ఏమాతేమై వ్యవహారమును అనుకూలముగ పరిష్కరించుకొనిరి. మరల పరి యథా ప్రకారము జరుగుచున్నది.

ADVERTISEMENT.

కృష్ణా డిప్రీకు బెజవాడ తాలూకాలోని, తోటవల్లూరు గ్రామములో నూ సంస్థానములో జరిగింపబడెడి శుభ కార్యములకును మహోత్సవములకును కావలసిన కళావంతులను ఇతర చోట్ల నుండి పిలువనంపించవలసి నచ్చినది. గానము నందును, అభినయమునందును ప్రవీణత కలిగిన, ఆరుగురు స్త్రీలున్నూ హంసుకుగాను, రంగు పురుషులున్నూ కలిగిన ఒక మేళము శాశ్వతముగా సంస్థానమును కనిపెట్టుకొని తోటవల్లూరు గ్రామములో చుకాముగా ఉండేయెడల సంస్థానము వారు కాపురమునకున్నూ జీవనమునకున్నూ వావలసిన భూవసతులను యేర్పాటు చేయుటకు నుమ్మక్తులయి యున్నాడు. అట్టి మేళమునకు ఎవరయినా రావడమునకు యిష్టపడేయెడల యీ దిగువ తెలియ చేసినవారికి దరఖాస్తులను 25-4-19 తేదీనపుగా పంపుకొనవలెను.

మేజరు,
దక్షిణవల్లూరు ఎస్టేటు,
(1586) తోటవల్లూరు బెజవాడ తాలూకా, కృష్ణా జిల్లా.

విక్రొరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.

అంతరీక్షములను బహునిపుణతగా వాసుజేయుచును. ఎన్ని సంవత్సరములనుండి సుద్ధితముననే బాధ పడినను, తిరిగి దృష్టిని (మాపు) పొందగలను. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, డురుపులు, గురడలు గగ్గలా సమస్త నేత్రకోగములు గుర్రువుచును. కడు వీరలను చిత్తము. (1586)

1. ఆంగ్లేయ వైద్యమోగవండ్రుక తెలుగు భాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు. వెల రు 1-4-0. 2. మైఖాయిలు ఫీరసు అను గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. వెల రు 1-0-0.

వి. గోపాలకృష్ణమయ్య, యం. డి. సర్జను.

160 పుటల పుస్తకము ఉడితము
ఆరోగ్యమును కాల్గొనుటకును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ పుస్తకమున మైఖాయి ఆరోగ్యవ్యాధులకు కలుగజేసే కఠిన సౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆయుర్వ్యధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవాడుగా నీయుచును. సోమచార్మాయు మే మే ధరించి సంపెదము. వెంటనే వ్రాసుకోవలెను. (218)

వైద్యశాస్త్ర మునీకంకర్ గోవిందజీ, ఆరింకవిగ్రహ తోవధాలయం, 167, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

పంటివైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్సిడెన్ లేన్, ఎస్కూరు, మద్రాసు.

ఈ రుజువైద్యులు ఏ కారణము చేతనైన పండ్లను మెరికే చేయుటని యుండిన సెప్పిలేతుండ వీకే చేయును. బలహీనమైన పండ్లను బుగాయ కట్టులచేత బలపరచుట నందుగల పండ్లను బుగాయచేత మూయుట, పల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకా ఇంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను మారనవైద్య శాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్స చేయు ముందుకు వచ్చి యున్నాము. పంటిని తీయువప్పుడు నొప్పి తేకనే తీయబడును.

అమృతసరములోని అల్లరు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 28:— సిరియ మిలిటరీ గజెటు లోనిదిగా మొదలుకు క్రవారము మధ్యాహ్నము అమృతసరమున లాహోరు అల్లర్లను గమనించుటకు వచ్చెను. కడతిన లక్ష్మీవారి చుట్టూ గొంతు అండ్లములు చనిపోయిరి. వారు ఏ. జె. ఎస్. స్ట్రీట్ గారు, జార్జి సి. స్కాట్ గారు, జి. ఎమ్. థామసుగారు, రైల్వే గార్డు కాబిన్సుగారు, ప్రెస్ ఉద్యోగి డబ్ల్యు. వల్లెంటు కోలెండుగారు, స్కాట్ గారికి, తాము గలవారిని అండ్లలో నావారులు నూసి, కిరసనా నీయ పోసి కనుబట్టిరి. వారు కాల్పుబడిన తరువాత గురువట్టుటకు పీలు చేసే పోయినది. రాబిక్ సెక్ గారిని, కోలెండుగారిని కొరదాల లో నువ్వువరకు కొట్టిరి. చనిపోయినటువంటి నలుగురు అండ్లములు బహు గొప్పగా క్రవారమునాడు పోలిచెట్టుబడిరి. చాలవందల సివిలు ఉద్యోగియులు కోటలోపల నుండిరి. అదు దాంద్రుడు పిల్లలను కోటలో నేలమీద కుదుర్చిని యుండి రి. పురుషులు బయట కుదుర్చుకొనిరి. వారందరు కొట్టె వెన్ను కోసే జీవించుచుండిరి. రైయిన్ స్టేషను బహుశాగ్రహిణి కా నాచుబడినది. క్రవారమునాడు ఇంకొక మరేమియు నల్ల యులు జరుగలేదు. గురువారమునాటి నుండి యిట్లు తెలియ జరిగియున్నది. ప్రాద్దన 10 గంటలకు డిప్యూటీ కమిషనరు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు గారు, డాక్టరు కియూ గారికొంతున, సత్యపా యుగారి కొరకును వారి బంగళాకు కంపుబడిరి. వారు వారి నిర్దేశిని మోటారుబండిలోనుంచి ధర్మశాలకు వచ్చిరి. కొంతకాల ము కలుగునని ఊహించబడినది. వైస్రాయలు కేప్టెన్ మే జేగారి క్రిందకున్నది. ఈయనకును అరెస్టు చేయబడినది పట్టణములో 11-30 గంటలకు తెలిసింది. అంతయు కల్లోలముగా నుండినది. ఒక అరగంటలో నావులన్నీ యు మూడుబడినది. ము యారు 12 గంటలకు కొంతమంది అండ్లలో నావారులు గుంపు లుగా కూడి రైలుస్టేషనులోనికిని సివిలు రైలులలోనికిని పోయియుండిరి. వారిమీదకుపాతులు సిపాయిలవలనపోలీసు వారివలన కాల్పుబడి భయపెట్టుబడిరి. అక్కడ ఒక కాల్పుల వైస్రాయలవలన పారా నేయబడినది. ఇక్కడ సుగతులు ఈ గిరిగానుంద మరొకరిమంది అండ్లలో నావారులు పట్టణము లోని నేవనలు బ్యాంకు, తాతా బ్యాంకు, అల్లయన్న బ్యాంకు, రోహిల, మిషన్ చర్చి మతసంబంధపు పుస్తకములు గల పంజాబు డిపో మొదలయిన వాటిని తగుల బెట్టి ఆభ్యాంకులలో నున్న రిగ్గుగు మనుష్యులను సరికి అందులలో నున్న సామ్యును కొట్లపెట్టిరి. వై చెప్పిన మిద్దెలన్నియు పా దుబడి యున్నవి. ఇప్పుడు అని పోలీసువారి యధిపములో యున్నది. నలుగురు పురుషులును అదుదాంద్రుడు పట్టణము నుండి తప్పించుకొని పారిపోయిరి. జె. డెలివోయ, థామసు, చాట్లర్లబ్యాంకు అధికారులును ఎ. హాస్ చాట్లర్ల బ్యాంకు అధికారులును మొదలైనవారు వదిలేయవలకు కలువాలిలో నుండిరి. హిందూ స్నేహితులు వారికి ఆహారపదార్థముల నిచ్చిరి. స్ట్రీట్ల తామసు, స్కాట్ గారు, కేవలము వెంటబెట్టుకొని పోయిరి. థామసుగారు వరాహానండి క్రిందకు అండ్లలో నావారుల వలన ప్రోయబడిరి. అయినయొక్క కిరసన రోడ్డుమీద కన జడినది. పట్టణమధ్యమున నున్న మ్యూసిసిపలు జనానా చికి త్రాన్సలయములో నున్న ఒక వైద్యురాలు ఒక రెండుగంటల ముగ్రము వాగుకొని యుండినది. అయినప్పటికి అండ్లలో నా వారులు ఆమెకొరకు చాల నేపు వెదకి వారు ఆమె హిందు ప్రతి కట్టుకట్టి బట్టలను ధరించి తప్పించుకొని పోయినది. ఇటీవల పట్టణములో నున్న హిందూమిత్రులతో కలిసి కొంత చాలము గడపి తు ద కు ము మారు ఒక గంట అగు నప్పటికి పోర్టు (కోట) లోనికి నులుగుగా చేరినది. తంతిసమా చారముల నడపు అధికు ఉద్యోగిగను పిన్సో గారిని ముత్రము తెయగదిచారిత్రవలమును. అండ్లలో నావారులవల్ల ప్రోయబడి కట్టిలో నుండుగాధురలన కాపాడబడినప్పటికి వారు తిరిగి తమ పనిలోనికియే తీరవేమునకు ప్రక్కనున్న దేశములో తంతిసమాచారములు నడపుచుండెను మిషన్ స్కూలుఉద్యోగి నియండు నర్సుమెరెవుడ్డుగారికి తలమీద గాధమైనదెబ్బ తగిలి నది కాని ప్రాణహానిమాత్రముకలగలేదు. పోలీసువారును సి.వి. డి. బాతును చాలాదాగా తెలివిగా పనిచేసిరి. అందువలన విశే షమంది అండ్లయులు మరణించలేదు. బ్రిగడియ జనరలు డెయ్య రుగారు క్రవారము ఉదయమున అమృతసరమునాడుటకు వచ్చిరి. వైయియులో మరణించినవారు 25 మంది. లాహోరు కాంతిముగా నున్నది.

సిహా, ఏప్రిల్ 28:— పంజాబు సమాచారములు ఇట్లు చెప్పుచున్నది. లాహోరు, అమృతసరము, లాహివురు పట్టణములు కాంతిముగానున్నవి. లాహోరు డిస్ట్రిక్టులోకొంత మంది సంచారవైనితులు గొంతు దోచుకొనివచ్చిన సామ్య యొక్క అధినయలోనున్న వారిని అరెస్టుచేసిరి. ఆహరివాండు 11 గురు అండ్లలో నావారులు వాగుస్టేషనును తగులబెట్టు టకు పూనుకొనియున్నారని సమాచారము తెలియబరది వారిని అరెస్టు చేయుటని చెప్పిరి. వైనిక కాననప్రకారము లాహోరు పట్టణమునందు ధాన్యమునకు ధరలు ఏర్పడవబడి నది. అందువలన బీదజనులందరు “వైనిక కాననమునకు తే” అని కేకలు వేయుచున్నట్లు తెలియచున్నది.

వైలు కమిటీ సభ్యులను సర్ ఎ. కాన్ డ్యూగారును, సర్ జేమ్స్ డుబోలేగారును, కర్నల్ బాక్సుగారును దొరై రాజాకాన్ బహద్దూరు వామిటి వాస్టేగారును సభ్యులును, డి. బాన్స్ వేక్ గారు మొదలైన వారందరును ఇండియానుండి ఈ వారములో మొలు ప్తీమరు ఎక్కిపోవురు. కాను పూనుండి లక్ష్మీకు తెలిఫోను వేయుచున్నరు.

* * * * *

కాలతు శాసనము, అల్లరులను

గుండి అమృతసరమునండి తిరిగివచ్చిన ఒక పా కాన్సుక్రెట్టు తెలుపుచున్నాడు:—గురువారమురాత్రి అమృ తసరమునండి పోవుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. కాని అల్ల రులు జరుగుటచే స్టేషనుకు పోవుటకు పీలులేనిది కొందరు వాకో జెప్పిరి. కుక్రవారము ఉదయమున జనలు గుంపులుగ గూడి సామ్యును దోచుకొన ప్రారంభించిరి. తండ్రి కార్యాలయ ము భస్మీభూతము చేయబడినది. కుక్రవారమునాటి రాత్రి మరల బండిమీద స్టేషనుకు పోవుటకు వయ న మై తిని మంటపాలు యింటనుండి 300 గజములదూరము పోవునరికి బండిల ప్రజలు ఆపులేసిరి. నన్ను బాడగ నే నావై రాళ్లను యవ్వ ప్రారంభించిరి. నాతలమీద పెద్దరాయిలోగొట్టిరి. గాయము తగిలినది. ఇకముందు పోవుటకుపీలు లేక ప్రాణముతో వంట పూయింటికిమరల జేరుకొంటిని. మరునటిఉదయమున ఈ మూ క వి ద్యుచ్చక్తి యంత్రాలయమును రాజ వీధులందున్న దీపములను దండగుండగ జేసి నేనున్న వంటపూటింటికివచ్చి లోనున్న పాకాన్సులనందరిని తమ స్వాధీనము జేయునని. ఇకట పాకాన్సు తమరు తేరిని యజమానిజెప్ప ఇక్కడ మీములోనికి ప్రవేశించుచుండగ ఒకరిని బాచితిమని చెప్పిరి. అమనపిని నేనే. అచట 4 గు రుముగలు. మాకుపాతులగు దట్టింది ఆజనము గోడతెక్కిలోన కొర ప్రయత్నించిన కాల్పివేసినమని హెచ్చించితిమి. అప్పు వారందరును మరలిపోయిరి. మాహానుండి వైనికులు వచ్చి మరఫరంగులతో పిరిని గాల్చిరి. పీరు చెదరిపోయిరి. కిరవారము సాయంకాల మగునరికి కాంతి స్థాపించబడినది. అమృతసరమునాడు వైనిక కాననము ప్రజేకపెట్టుబడినది. రాత్రి 7 గంటలయినపిదప ఎకరైన ఊరిబయట నిలిచియున్న కాల్పివేయబడుదురని చాటించబడింది. 10 మందికంటె ఎక్కువగ నున్నవో వారివై ఫిరంగులు ప్రయోగించబడునని చాటించబడినది. గంధిగారిని బట్టుకొనిరను వారతో ఈ అల్లరులన్నియు బుట్టిచి. ప్రాణమున్నంతవరకు భారతీయులు పోరలయినని ప్రోత్సహించబడిరి. వీరంగముదగ్గర మహా మృదీయకార్యమును ఈమూక కట్టివేసి కిరసనాయులుపోసి తగులబెట్టిరి.

* * * * *

లాహోరులో కలవరసమయమున హరితాళపుష్పకు ధాన్యమును చాల తక్కువ ధరల కమ్మిరి. కాని సేనాకానన ము ననుసరించి హరితాళోత్పన్న మూకస్మిక్ముగా నిలిచిపోయిన వెళక వ్యాపారులు పూర్వము రాకుండిన లాభములను బడయుటకు ధరల నెక్కువచేసిరి. సేనాకాననము క్రింద ధాన్యపు ధరలు నిర్ణయించబడిన వెళక వేదజనులక నేతులకు పోకర్మములు గలిగినవియు ప్రజలు “మాన్వల్ లాక్ జై” అని ఉత్సాహ మోషులు చేయుచున్నారనియు పంజాబు ప్రభు త్వమువారు ప్రకటించిరి.

* * * * *

లాహోరులో ఏప్రిల్ 12-వ తేదీని కలవరములలో పాల్గొని చక్రవర్తియై యుద్ధము చేయు సుద్యమమున పనిచేసి రని పట్టుబడిన 9 మందిని గూర్చిన కేసులో సేనా విచారణా సంఘమువారు 28 వ తేదీని తీర్పు చెప్పిరి. అం దొకరికి మరణాంతమునకు అత ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించ బడినది. మరి 8 మందికి గూడ అట్టి శిక్షయే విధించబడినది.

గాని వారికి కారాగృహవాసశిక్ష విధించి అసర మైనవో ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించకలె నని శిక్షాన్య చేయబడినది.

లాహోరులో బలవంకసింగు అనునతడు 11 వ తేదీని తాను కంటోన్మెంటు నుండి వచ్చితినియో, అచ్చటి హిందూ వైనికులు బ్రిటిషు సేనలోని కొన్ని వందలమందిని చంపివేసి రనియు లాహోరు నగరమున చెప్పి తిరుగుబాటు చేయుటకు ప్రోత్సహించిందను అతనికిని ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించ బడినది.

కానూరు కే సింకను జరిగియున్నది.

* * * * *

సత్యాగ్రహ వ్రతములు.

గాంధీ మహాశయుని ప్రకటనము.

గాంధీ మహాశయుడు మరొక్క ప్రకటనను వెల్లువెచ్చు. హాస్తిమానుగారు ప్రవాసమునందు ఉంచబడినను, బొంబాయి నగరములో కాంతి కల్గిలుటచేత సత్యాగ్రహ వ్రతమునకు కుభ నూచకరము కనుబడు చున్నవని నూశించిరి ఎప్పుడైనను, ఇతర స్నేహితులు గాని, తానుగాని, కైదుయందు ఉంచబడినప్పడు, ఇట్టి విధముగ నే కాంతి నెలకొల్పినరని నేను తలచుచున్నాను. క్రభుత్వమువారికి అనుమానము తగలిన వారిని, అకైదుయందు యుంచుటకు హక్కుగలదు. సత్యము నే ఆధారముచేసికొని, దౌర్జన్యములనిడి, స్వాధిత్వాగము చేసి నందువలన సత్యాగ్రహమునకు పూర్ణజములు కలుగునను అభిప్రాయములకు లిరుగ జెప్పిరి. స్వల్పభాగములలోనై అస త్యము ఆరంభించి వలదని బొంబాయి వర్తకులకు నలసా నిచ్చిరి. వ్యాపార విషయములలో సత్యమును అనిలించియట కంటె మీరు హాస్తిమానుగారికి ఎవ్వర గౌరవమును చేయ గలరని గాంధీమహాశయుడు ప్రశ్నించెను.

దౌర్జన్యములను వదలువేసి, మనలోని సత్యము చేతను ఈ సత్యాగ్రహవ్రతము యొక్క నిజస్వభావమును ప్రభుత్వము వారికి తెల్పుదుము. ఈ క్రతుయొక్క నిరపాయమును ప్రభు త్వమువారికి తెల్పిన సాత్విక నిరోధమును తిరుగ ప్రారంభించుట అనవసరము.

గుంటూరు వార్తలు.

కాటు మిల్లు.

గుంటూరు ఏప్రిల్ 29:—గోతాల మిల్లునకు కార్య నిర్వాహకుడుగా నున్న లింగమల్లి రామచంద్రరావు గారు ఇతర భాగస్వాములను మోపుచ్చి అన్యాయకాంతముచేసివారని వారిమీద వ్యాజ్యము జేపడినది. మాజిల్లా జడ్జిగారు విచారణ నలిపి లింగమల్లి రామచంద్ర రావుగారికి నెయ్యి రూపాయలు అపరాధము విధించినారు. ఈజరిమానా చాలదని మోక్షోరులో అపీలు చేయునరని విషయమున్ను.

లియ్యము.

మాయూరిలోని లియ్యపుమరలు నేటికి వారముదినము లనుండి మూసివేయబడినది. మా జిల్లాకలెక్టరుగారు వారిని లియ్యము కూపాయించికి 7 నేర్లవరకు అమృతని యంత్ర రపుచేసి యుండిరి. అటులకొంత కాలమునకు అమిల్ ఇప్పుడు ధాన్యము లేదనియు, హెచ్చుధరలకు కొని తక్కువకు అమ్మ మనయు చెప్పి లియ్యపుమరలు మూసివేసినాన ఈయూరికి తెనాలినుండి లియ్యమువచ్చుచున్నది అని బస్తాబికికి 21 రు. 22 రూపాయలు చొప్పున అమ్ముచున్నారు. — బలేఖరి.

ఆంధ్ర బాలభట్టోద్యమము

భారతవర్షమునందంతటను బాలభట్టోద్యమమును వ్యా పింపజేయుటకు గాను భారతబాలభట సంఘ మేర్పడి, యథా- 2 పియత్ను దొరవారు ఫిఫ్త్ కమిషనరుగ పనిజేయు చున్నాడుగా! ఆంధ్రదేశమునందంతటను ఈయద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై దెసవాదవాస్తవ్యులగు అయ్యునికి వేంకట రమణయ్యగారిని ఆంధ్రదేశమునకంతయు వ్యభాసకమిషను నరుగను, బందరువాస్తవ్యులగు వారణాసి వేంకటసుబ్బారావు గారిని వారికి సహాయ కమిషనరులుగాను నియమించిరి. కావున ఈయద్యమమునుగూర్చి పనిచేయదలచినవారెల్లరును వారికి వ్యాసిన, తగిన నలచులను సహాయమును పొందగలరు.

సిహాలోనుండిన క్రభుత్వప్రకటనము యిట్లు చెప్పు చున్నది:— హిందూవిద్యాలయము గాను బానికీపూరులో నున్న బీహారు నేషనల్ కాళేజీకి ప్రెసిసిపలుగా రాష్ట్రం గపు సక్రెటరీగారు, డి. యెక్. సెక్. ఎమ్. ఏ. గారిని ఏర్ప రచినారు.

వర్తమాన పరిస్థితి

మాది శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి యువన్యాసము

పూనా, ఏప్రిలు 28:—సంస్కరణముల సంక్షేపము : ఈ నెల 29 తేదీన మాది వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు 5, వండిక పార్టీ వాడకుంజరు గారును, ఆంగ్లజేతమున కేసు మండిరి. గత శుక్రవారము పీఠగౌరవాధ్యక్షులు వీడుకొల్పించిరి దేయబడినను. వంకాయ రాష్ట్రమునను, ఇతర రాష్ట్రముల యందును జరిగిన గందరగోళములనులన ఏర్పడిన పరిస్థితి విషయమై చర్చించిరి.

నేను మితవాదుల తరపున ఆంగ్లజేతమునకు వెడలుచుండిన భారతీయుల కందరికిని సమానమైన జేతమువాంఛలను అభివృద్ధిచేయుటకు వెడలుచుంటిని. సంస్కరణములు ఆమోదింపబడుటకు కొన్ని అవంతరములు కనబడుచున్నవి. ఈమధ్యజరిగిన గందరగోళములు చాల విచారకరమగు ఫలితములను కలుగజేసి సంస్కరణములకు మరింత అరిష్టములను తెచ్చివెట్టినవి. ఈకల్లాలమునకు కారణములు ఏవైనను జేతములలోని కొన్ని భాగములు కల్లాలములలో మునిగియున్నప్పుడు జేతములో వీలు అయినంతవరకు కొంతని నెలకొల్పి ఉత్తమ జేతములను విచారణకు తీసికొని వచ్చుటకును ప్రజలు ప్రభుత్వమువారికి సహాయముచేయుట ధర్మము. ఈకల్లాలము బయట జేరుటకు కారణముల విషయమై సంజేతము ఉండవచ్చును. ఇట్టిస్థితులలో ప్రజలధర్మములను ప్రకటించినప్పుడు రాజకీయస్థితిని సాధారణపరిస్థితిలోనికి తెచ్చుటకు సాధ్యమైనంత సహాయమును ప్రజలు తప్పక చేయవలయును. ఈధర్మమును పూర్తిగ ఎరిగియున్నాము. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలనుండి మనఃపూర్వకమైన సహాయమును గైకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులైనందులకు వారు సరియైన కృషిని ఆనవలించిరిని మనము తెలుపవలయును. ఇట్లు గందరగోళములు జరిగిన నేరమును మోపునప్పుడు ఈ కల్లాలమునకు కారణము ఒక్కటిఅనియే చెప్పటకు వీలులేదు. ఈకల్లాలము అనేక రూపములుగ మారినది. అనేక కారణములుగలవు. ఈ నేరము ఒకతరువువారినిదానే లేదు. విషాదకరమగు వర్తమానములకు కారణములు కనుగొనుట అవసరమని నుడిచిన ఎడల, ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రభుత్వమువారు చట్టములలో రౌటు చట్టములను ఆమోదింపబడిన ఇట్టి కల్లాలములు జరిగెననియు, ఇదియే గొప్పకారణ మనియును చెప్పటకు నేను సంకేయింపను. కాననసభలోని అసభికారవర్గులు తీవ్రముగా కృతిరేకంబులయే, దౌర్జన్యములు చేయుటకు ప్రోత్సాహముకలిగెనని సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడెట్టుగాన నుడిచిరి. ఇట్టి విధముగా అపార్థములనుజేసి పరిస్థితిని గూర్చి వివరితముగ ఉత్ప్రేక్షలతో మాట్లాడిరి. ప్రజాసేవకునకు ప్రతిపాల్పమైన ఈచట్టమును ఆమోదింపబడెడల ఆ ప్రతిపాన మగు ఆందోళనము బయటజేరునని సకాలములోనే మేము ప్రభుత్వమువారికి తెల్పితిమి. మా నుడువులకు ప్రభుత్వమువారు సరకుజేయక, అన్ని విషయములను వానియంతట అవియే సమసిపోవునని పోచిరి. ఒకవేళ సమసిపోయినను విషాదకరమైన గొప్పఅపాయము జరిగినపదవనే సమసిపోవున గాని, ప్రారంభమున సమసిపోదు. రౌటు లావిషయమై ప్రజలు తమవ్యతిరేకాభిప్రాయమును మార్చురు. రౌటుచట్టమును కానించుటచేతను, ఈచట్టమును రద్దుచేయుటకు ఆందోళనను చేయుటచేతను, చాల విషాదకరమగు ఫలితములు తటస్థించినవి. ఈ చర్యలయొక్క విశేషభావములకు మేముప్రభుత్వమువారిని మన్నించెదము. నేనును, నా అసభికారసభదరులును ఈ రౌటు చట్టమును రద్దు చేయుటకు సాధ్యమైనంత కఠినము పాటుపడెదము. మా ప్రయత్నములో మేము జయమొందినను లేకపోయినను ఈకానమును మాత్రము ఆంగీకరింపజాలము. మేము తీవ్రముగా కృతిరేకంబుచుచున్నాము. జేతములోని అరాజకమును అంతమొందజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నము వికమత్యము అవసరమని చెప్పినను, పరిస్థితులకు అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువ కఠిన అధికారమును చెల్లాయుపగూడదని కొక్కిలకాట్టించుచున్నాను. మంటాగూగారి యొక్కయు, వికనీరు మహారాజుగారి యొక్కయు గంభీరపత్యాసములను, ప్రభుత్వమున తయారుజేయబడిన సంస్కరణ విధానముల యొక్క పరపతికి యుప్పు వాటిల్లునున్నదని స్పష్టికరించిరి. నవీన గందరగోళములు మరింత ముప్పును వాటిల్లజేసినవి. వివిధపక్షముల తరపున ఆంగ్లజేతమునకు రాయబారములు వెడలుచున్నది. సంస్కరణవిధానమును కాపాడుట

కు అన్ని పక్షముల రాయబారులను ఏకభవించిన లాభముగ నుండును. ఈ సంస్కరణములు ప్రసాదించుటకు భంగము కలిగించినయెడల భారతీయులు సహింపరని బ్రిటిషు రాజ్యాంగ వర్తకులకు ఖండితముగా చెప్పవలయును. సంస్కరణ విధానములో అభివృద్ధులు సలుపుటకు ప్రయత్నించెదము. ఇది వలకు తయారు చేయబడిన సంస్కరణములను తగ్గించుటకు ఒప్పుకొనము. సంస్కరణములో చేయవలసిన అభివృద్ధులను గూర్చి తెలుసు అన్ని పక్షముల రాయబారులను తమ జేదాభిప్రాయములను వదలి భారతవర్షములోని అన్ని పక్షముల రాజనీతిజ్ఞులను ఆంగీకరించిన ప్రకారము, సంస్కరణములను అభివృద్ధిచేయుటకు వికమత్యముతో పనిపెట్టవలసిన కార్యసాధనములు కలుగుటకు అసకాతము కలదను అభిప్రాయమును వెల్లెబ్బిరి.

కృతములు ఆశ్చర్యముగా నదృశ్యమగుట:— వారా యణదానుగారివలన పోలీసువారికి ప్రజలను సమాచారము తెలియపరచబడినది. నిన్నుచక్రావర్తము ఆయన తనకోటు జేబులో లుక్కు యిరువది అయిదురూపాయలు విలవకల వజ్రముల నుండుకొని, కొన్ని మంచి ప్రదేశములకు మోచుటకై వెల్లిరి. సాక్షులకాలమైన తరువాత వారు తనజేబులను వెదకి చూడెనందుకు కృతములు మాయ మాయమై, వారు తనకోటు జేబు చిన్నపనిమాట్టుతో కత్తిరింపబడి పెద్దరంధ్రము ఉన్నట్లు కనుగొనిరి.

వార్తావరణస్థితి

1919 సం. ఏప్రిలు నెల 30-వ తేదీ బుధవారము

జిల్లా ముఖ్య కారణములు	అభివృద్ధి స్థితి 24 గంటలలో	అభివృద్ధి స్థితి 24 గంటలలో	మునుమును 24 గంటలలో	మునుమును 24 గంటలలో	మునుమును 24 గంటలలో
గోపాలపూరు	91.2	80.8	...	0.20	0.85
వాల్తేరు	91.4	80.1	...	0.86	0.85
కాకినాడ	99.6	76.1	...	0.14	0.61
బందరు	93.6	76.5	...	1.50	0.60
గుంటూరు	100.0	78.0	...	0.28	0.60
నెల్లూరు	98.8	78.2	...	0.10	0.42
యర్రాడు	94.2	78.7	...	...	0.60
పాడరాజాపూరు	102.6	76.2	...	0.85	0.96
అనంతపురము	103.6	78.4	...	1.30	0.87
బళ్లారి	105.1	77.9	...	0.12	0.88
కర్నూలు	105.8	80.6	...	0.10	0.68
కడప	105.0	81.8	...	...	0.50
తెంగుటూరు	95.7	72.8	...	0.44	1.86
నెల్లూరు	* 100.8	77.6	...	0.08	1.28
నీలము	102.0	80.1	...	1.00	1.91
కోయంబుత్తూరు *	98.2	75.1	...	1.28	1.51

సర్వత్ర వాయుభారము కొద్దిగ హెచ్చుచున్నది. ఆహార్య పదార్థుల తీరమున యెక్కువ. వాయుభారము దక్కనులో తక్కువ. అభారపు తీరమున వెక్కువ. నిన్నటి వలెనే వాయువేగముకలదు. అది దక్షిణముగ వీచుచున్నది. పడమటి తీరమున ఇంకను అవి తిప్పుగ వచ్చుటలేదు. కొద్దిమధ్య మెడ్డస్థితి హెచ్చెను. తూర్పుతీరమున అవి తక్కువ. జేకాంతర్భాగములందు ఎక్కువ వగటివేడి. చెన్నపురి తీరమున మాయాబకంటె చాల తక్కువ. తక్కువవోట్ల ఎక్కువ. రాత్రివేడి సర్వత్ర అందులో దక్షిణాదిని యెక్కువగనున్నది. కొండ్రాపాంతమునందును సముద్రతీరమునను వాయువునందు ఆధ్విత యెక్కువ. జేకాంతర్భాగమునందు తక్కువ. మబ్బులు పట్టుచున్నవి. ద్వీపకల్పపు ఉత్తరమున మబ్బులులేవు. దక్షిణమున మబ్బులకుదు. దక్షిణాదిని ఉరుములుమి వర్షము కురిసెను. మెర్సూరాలో 0.5 అంగుళముల వర్షము కురిసి నది. ఉత్తరమున ఉరుములుకలదు. కొలంబో పొంతమున సుమద్రీ మల్లకల్లాలముగ నున్నది.

జేముస్ ఆంగసు, ఆక్రింగ వార్తావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

పంచమవిద్యార్థులు.

విద్యాలయములందు ప్రవేశము.

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము.

ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు వివాద బహదరు ఆర్. గారు చంద్రరావు పంతులుగా రీక్రొలి విషయములను ప్రకటించుచున్నారు.

1884-85 సంవత్సరము మే నెల 5-వ తేదీన కొత్త అఫ్ డైరెక్టులు జాతి భేదములను బట్టి ఏ విద్యార్థిని గాని ప్రభుత్వమువారి కలాకాలయందు గాని, పాఠశాలయందు గాని చేర్చుకొనుటకు అడ్డుపెట్టగూడదని ప్రకటించియుండిరి. 1888-89 సం॥న కలెక్షము హిందూజేకాంగమంత్రిగా రీ విషయమును హెచ్చరించుటయే గాక, తరువాత కలెక్షము అధికారు లిందు విషయమున నొక్కచు వచ్చుచుండిరి. అయినను ఈ రాజధానిలో పలువోట్ల పంచములయొక్కయు తదితర నియ్యజాతులయొక్కయు పిల్లవాండ్రను, ఇతర జాతుల పిల్లవాండ్రు చదువుకొనుచుండు విద్యాలయములలో చేర్చుకొనుచుండుట లేదనియు, ప్రత్యేకముగా నదన పిల్లవాండ్రను కాలవన పాఠశాలలు లేనందున వారు విద్యాలాభము లనుభవించుటకు నిరాశక పోవుచున్నదనియు, ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడినది.

ఈ విషయమున సరియైన సంగతి సందర్భములను తెలిసికొనుటకుగాన, స్థానిక సంఘములు, విద్యాశాఖాధ్యక్షులు తమ యాజమాన్యమున విద్యాలయములలో పంచమబాలికలకు ప్రవేశమిచ్చుట లేదని తెలుపగోరిరి.

ప్రభుత్వ వచ్చిన జవాబులనుబట్టి చూచినయెడల రాజధానిలో వర్తకు మానేజిమెంటులోనున్న 8,157 విద్యాలయములలో 809 లలో మాత్రము పంచములు చేర్చుకొనబడుచున్నారని తెలియుచున్నది. ప్రజానిధిలోనుండి ద్రవ్యము వెంతయో వ్యయపగచుచున్నను జనులలో చాలమంది, వారి లాభముల ననుభవించక పోవుచున్నందుల కెంతయు విచారకరము. వారికి ప్రత్యేకముగా పాఠశాలలను బెట్టుట వీలుకావలదు. ప్రత్యేకస్థితులను మార్చిన గాని యీ కార్యము ఫలింపజాలదు. కావున స్థానిక సంఘములవారు పంచములనుభవించుచున్న కష్టనిష్ఠులములకును గొనుట అత్యవసర మని ప్రభుత్వమువారు కలెచుచున్నారు.

సంగతి సందర్భములనుబట్టి విచారించగా, ఇతర జాతులలోపాటు పంచములను పాఠశాలలలో చేర్చుకొనకుండుట కీ కారణములు తెలియుచున్నవి.

- (1) పంచములు పాఠశాలలో చేర్చుకొనిన వెద్దజాతులవారు తమ పిల్లల నచ్చటినుండి తొలగించెదమని బెదిరించుట.
- (2) పంచములకు ప్రవేశములేని ఆగ్రహారములు చాట్లను జేవాలయములలోగాని, ఇతర వెద్దజాతులవారి యిండ్లలోను పాఠశాలలను బెట్టుట.
- (3) పాఠశాలలకు భవనముల నడ్డకెచ్చువారు, పంచముల ప్రవేశమునకు బెట్టు అభ్యంతరములు.
- (4) కొన్ని జిల్లాలలోని భూస్వాములు పంచములవిద్యా విషయమున చూపు నిరసనకార.
- (5) పంచములు తమ పాత్రుల సంపాదించుటకు గాను ఉత్సాహము చూపకుండుట.

ఈ కారణములలో కొన్నిటియందు స్థానిక సంఘముల వారు తోక్తము పుచ్చుకొనుట కష్టతరమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియును. జయినను నదన సంఘములవారు పట్టు పట్టినయెడల ఇవి యన్నియు చూపుచున్నవలవు.

మై 2,81 కారణములను తక్షణమే నివారణచేయుటకు తగిన చర్యలు తీసికొనుటకు వీలున్నదని ప్రభుత్వమువారు కలెచుచు, విద్యాశాఖలోని అన్నితరగతుల అధికారులమాన్య దర్శకమునకుగా నీసూచనల నిచ్చుచున్నారు.

(1) వర్తకు మానేజిమెంటునందున్న విద్యాలయ మే వైన పంచములకు ప్రవేశము నీయని ఆగ్రహారమునందు, చాట్లయందు, జేవాలయమునందు లేక మరెవ్వరువైన సుంపికయెడల, నదన విద్యాలయమునందు అన్నితరగతుల వారికి ప్రవేశము నిచ్చుటకు నిజాందు ఫలమునకు తక్షణమే చూపవలయును.

(2) విద్యాలయభవనము నడ్డకెచ్చువారు పంచముల ప్రవేశమునకు అడ్డుపెట్టిన, అటులు అడ్డుపెట్టక సుంపికవారి యొద్దకుండి ఇంటిని అడ్డెత్తు పుచ్చుకొనవలయును.

అన్నికాఖల విద్యార్థులకు ప్రవేశము నిచ్చుటకు నిజాందునని గ్రహించినగాని వర్తకునిధినుండి విద్యాలయ భవనములు కట్టగూడదు.

విద్యాశాఖాధ్యక్షుడు, స్థానిక సంఘాధ్యక్షులు, ఈ సూచనల వకార మెంతవరకు పనిచేయుచున్నవో తెలుపుగాను 15-వ తేదీ లోపుగ ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టులను బంపవలయును.

పోర్టు సెంటు జార్జి గజెటు

మంగళవారము 29.

పట్టణకాళి.

బళ్లారి జిల్లా జడ్జి ఏ. జె. కర్ణాటకాను బి. సి. ఎస్. గారు, కీర్తికపాలను పీఠుగారి స్థానే గంజాము జిల్లా జడ్జిగా నియోజింపబడిరి.

శాఖాధికారి, కాకినాడ.

గజెట్టింగు కే. గంజిగాడు జై. కంకపేటకు గారి స్థానే గంజాము అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిజిస్ట్రారుగా నియోజింపబడిరి.

డిప్యూటీ కలెక్టరు భానుసాహెబు మహమ్మదు మసీదు సాహెబు బహదరుగారు, వడరాసు (వెనీడెంసీ మేజిస్ట్రేటుగా నియోజింపబడిరి.

గంజాము జిల్లా లోని నబుడివిజను మొదటిరంగుడి మేజిస్ట్రేటు డబ్లియం. బి. న్యూనముగారికి వామ్యాలయను ఇంగ్లీషు నందు వ్రాసికొనటకు అధికార మియ్యబడినది.

నెల్లూరు స్టేషన్ రిజిస్ట్రారు సి. రఘుపతి రావు గారు, గంజాము రిజిస్ట్రారు జె. పట్నాయకుగారు, రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికారులు పొందిరి.

పట్టణకాళి

గౌ. కౌన్సిల్ ని. యన్ ఆలగూడరుగారు గవర్నరు గారికి ఇండియన్ ఎయిడికాంపుగా నియమింపబడిరి.

రివిన్యూబోర్డు

గౌ. భాన్ 2 వార్డు అజిజుద్దీన్ సాహెబుగారు మొదటిరంగుడుగను, ఎల్. జి. పారిసు రెండవరంగుడుగను, ఆర్. బి. వుడ్డు మూడవరంగుడుగను. జి. యన్, వేడి 3 వ వార్డువరంగుడుగను నియమింపబడిరి.

కొత్తూరి చిరంజీవిగారు గంజాము జిల్లాలో ఎన్నుకొని రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

మహమ్మదు మసీదుసాహెబు బహదరుగారు (వెనీడెంసీ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రా. బహద్రూరు జి. వెంకటరావు గారు మద్రాసు రైల్వే పోలీసు నూపరెండేటుగ నియమింపబడిరి.

యస్. డి. డి ఆండర్సన్ గారు గోదావరిజిల్లా పోలీసు నూపరెండేటుగ నియమింపబడిరి.

యస్. యన్. మద్రాసు అడ్మినిస్ట్రేషన్ గుంటూరు జిల్లా పోలీసు నూపరెండేటుకు పర్సనలు అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

కోడూరి చంద్రశేఖరం పంతులుగారు కడపజిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషన్ గుంటూరు పోలీసు డిప్యూటీ నూపరెండేటుగా నియమింపబడిరి.

ఏ. యన్. భూప్రకాశం పిల్లగారు చెన్నకట్టణమునకు పోలీసు అసిస్టెంటు కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

మరణకాళి.

అనంతపురం జిల్లాధ్యక్షుడగునదిలి చిన్నప్ప బావా కడపగారిని క్రైస్తవుల వివాహపు సర్టిఫికేటుల నియమింపబడిరి.

కే. ఆర్. యన్. రావుగారు చెన్నకట్టణమునకు అసిస్టెంటు అడ్మినిస్ట్రేషన్ నియమింపబడిరి.

సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటు.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రిజిస్ట్రారు సెక్షన్ మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

పోర్టు సెంటు జార్జి గజెటు.

కోమడూరు రావుబాబాగారు చిత్తూరుజిల్లా చంద్రగిరిబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

నెల్లూరుజిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషన్ మహమ్మదు సాహెబుగారు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

నెల్లూరుజిల్లా అడ్మినిస్ట్రేషన్ మహమ్మదు సాహెబుగారు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

విద్యాకాళి

సి. లక్ష్మీనరాయణులు అనంతపురపుజిల్లా అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలుస్ గా నియమింపబడిరి.

ఈ సరసింహుగారు మూడవ సర్కిలుస్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగారికి పర్సనల్ అసిస్టెంటుగా నియమింపబడిరి.

క్రీష్ణయ్యగారు రాజమండ్రి ప్రైవేటు స్కూలులో ఫస్ట్ అసిస్టెంటుగా నియమింపబడిరి.

సి. శ్రీనివాస వరదంగారు, మదనపల్లి డివిజనుకు బదలాయంపబడిరి.

ఫారెస్టు.

అల్లూరు రేవేన్ కీర్తిని సాహెబుగారు అనంతపురపుజిల్లా రాజమండ్రి రేవేన్ నియమింపబడిరి.

సి. భంజయరావుగారు చిత్తూరుజిల్లా మామండూరు రేవేన్ నియమింపబడిరి.

టి. కే. రామస్వామి అయ్యరుగారు బుక్కనట్టు రేవేన్ నియమింపబడిరి.

మాస్టేర్ భాన్ సాహెబుగారు పడమర కర్నూలుకు, ఏ. భట్టారా సాహెబుగారు మార్కాపురం రేవేన్ రేజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

ఇన్స్పెక్షన్ వర్క్.

సి. వి. కృష్ణయ్యగారు విశాఖపట్నం ఇంజనీరింగు ఇన్స్పెక్షన్ నియమింపబడిరి.

కే. జగన్నాథకృష్ణగారు గంజాం జిల్లాలో కలెక్టరు పనులను నిర్వహించుటకు నియమింపబడిరి.

యస్. ఏ. రామసుబ్బయ్యగారు రాజమండ్రి కలు డివిజనుకు నియమింపబడిరి.

యస్. ఆర్. సరసింహంగారు గంజాం డివిజనుకు, వి. నూర్యకారాణరావుగారు నాగార్జునా ద్వీపవిజనుకు నియమింపబడిరి.

వి. తమారస్వామి అయ్యర్ నెల్లూరుజిల్లా బుచ్చిరెడ్డి పాలెము కలెక్టరుగా, ఎల్. యస్. లాఫ్ గారు నూడూరు కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

కంజాబు రాష్ట్రములోని అన్ని టెలిగ్రాఫు ఆఫీసుల యందు సాధారణ టెలిగ్రాములు ఇప్పుడు అంగీకరింపబడుచున్నది ప్రకటించబడినది.

ఈ నెల 7 తేదీని రాజకృతినిధిగారు 1919 సంవత్సరపు కంజాబు ప్రాథమికవిద్యాకావనమును అంగీకరించిరి.

ఈనెల 9 వ తేదీని లండనుకుపోవు అలెమియా పాగ్ ఓడ బొంబాయిరేవు కదలి 21 వ తేదీ నూయిజు చేరెను.

22 వ తేదీని రంజానాలో సెలిక్టర్స్ కలిగిన అన్ని ప్రమాదములకు 40 వేల రుపాయలను నష్టము మయ్యెను.

హర్షిదాసుగారు పవిత్రయజుడు సదగ్గుమన బొంబాయిలో నెచ్చటను విశేష ప్రదర్శనమును ప్రదర్శింపబడలేడు.

సింధియా పాగ్ యోడ సీమతపాలలో ఈ నెల 20 తేదీ నూయిజు చేరెను. మే రెండవతేదీ బొంబాయి చేరునని సరిపెంపబడుచున్నది.

అనామధానాదులోని శారీరవ స్వరాజ్య సమితివారు సభ తేదీ అనిసింపెటుగారు రామా ఇటీవల చెప్పిన వాక్యములను ఉపసంహరించుకొనవలె నని కోరిరి.

పాల భరీడు:—లాహోరు నగరములో వైసికాసనము క్రింద ఆవుపాలను సేరు 2 అణాల 6 పైసలు, గేదెపాలు సేరు 3 అణాల చొప్పునను అమ్మకలసిన దని పాలవాండ్రును అజ్ఞాపించిరి.

మెక్సికోలోని అందరి కంకెనిలోని అసిస్టెంటు డిక్టరుగారిని క్రిష్ణుగా కోట్లకడకు తనివారము ఉదయమున 12 క్లాక్ నగరములోని హెర్బెరియం పోలీసువారు ఎవరుం దగ్గను చేరపాలయందు ఉంచిరి.

కాంగ్రెసు కార్యదర్శులలో సుకరసు గౌ. వి. జె. పటేలు గారు ఇంగ్లండులో కాన్గ్రెసు సంస్కరణములపై కాంగ్రెసు సభాభివృద్ధులను దెలిపి వానికోసం సాధించుటకు గాను 28 వ తేదీని ఇంగ్లండుకు బయలుదేరిరి.

బొంబాయిలో 28 వ తేదీని మూడంకెసుల మేడ కోక దానికి నిత్యంబుకొనెను. అన్ని వార్షియ కార్యములకును ఒక్క అంతిమునంజే అన్ని హోదీయ నిలిపివే డబడినది. అందు ఒక నగలకు రు. 1 1/2 లకు రూ. 1 నవ్వమును గృహమునకు 20 వేల రూ. 1 నవ్వమును గలిగెను. అనుచురెండునెల ఇంకోక చోట 5 వేల రూ. 1 విలువకు సామగ్రి నవ్వము గలిగెను. అన్ని విద్యుచ్ఛక్తితుల ప్రమాదములకును గలిగెను.

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ పక్షమున మండ్రే మదన మోహన మోహన గారు లాహోర్ జార్జి గారికి, మాంబేగు గారికి, సింహా ప్రభువు గారికిని తిరిగివచ్చుటకు బంపి అందు హిందూత్వ ప్రస్తుతిని మాంచి చొలుట విజ్ఞులకును గలిగిన కలెక్టర్ కోమలకును, గాంధీగారిపై చూపబడిన చర్యకును తమ విచారమును మాపి కఠిన చర్యను తొలగించి మహమ్మదీయమతమును రాజ్యాంగ సంస్కరణము సందర్భమున భారతీయులను సంస్కృతికేసు చొలుటకామును తొలగించవలెనని కోరిరి.

నెల 1-కి 50 రూ. 1 తరకు జీతములకు బడయు డిల్లీ మునిసిపల్ ఉద్యోగములకు మునిసిపాలిటీవారు ఆ ఉద్యోగ గ్రహము ఇటీవల జరిగిన అల్లరులలో పాల్గొనక తనివేసి విశ్వాస పూర్వకముగ సహాయ మొనర్చుచుంట్టును ఉద్యోగము వీరి నభి సందించుచు ఒక నెలజీతమును అందరకును అదనముగ నిచ్చిరి.

Brief Telegrams.

It is notified that ordinary telegrams are now accepted at all telegraph offices in the Punjab.

The Punjab Primary Education Act, 1919, received the assent of the Viceroy and Governor-General on the 7th instant.

The Anchor, line S.S. "Olympia," homeward bound which left Bombay on the 9th instant, arrived at Suez on the 21st instant.

Mr. M. Roy, Deputy Magistrate of Howrah, passed orders in the case in which Mr. F. W. Sharpe, an Engineer, was charged with illegal possession of opium. The accused was arrested at the Howrah Railway Station with a fully loaded revolver, and from his trunk a large quantity of opium was found, weighing about one maund. The accused was convicted and sentenced to six months rigorous imprisonment and fined Rs. 300.

The third Annual Conference of the Indian Home Rule League was held at Ahmednagar on Friday under the presidency of Mr. Joseph Baptista. Resolutions congratulating Messrs Baptista, Tilak and Karandikar for their services in the cause of Home Rule in England and expressing gratitude to the Labour Party in England for making Home Rule a plank in their political platform and about sending on deputation Messrs Kelkar and Khaparde to England were passed. Office bearers were elected for the ensuing year. Mr. B. G. Tilak was elected President of the League.

The Hon'ble Mr. V. J. Patel, General Secretary, Indian National Congress, left India for England to advocate and press the Congress view on the constitutional reforms in India on the 28th April, 1919. All communications by public men, bodies or associations in connection with the Congress Deputation work in London should be addressed to him as under:—The Hon'ble Mr. V. J. Patel Barrister-at-Law, General Secretary Indian National Congress, care of Thomas Cook Son, London.

On Monday morning a Nepali named Satya Lama of the armed police of Colombo, was brought under arrest before the District Magistrate of Alipore. It is alleged that the man stabbed one of his comrades in an affray when he was posted at Darjeeling on recruiting duty. The injured man succumbed to his injury. The accused went away with his regiment to his station at Colombo, where he was arrested and sent down to Calcutta under a strong police escort. The Magistrate passed orders for sending him up to Darjeeling to take his trial there, telegraphs a Calcutta correspondent.

Price of Milk.

(Delayed in Transmission).

Under Martial Law, dealers in milk are required to sell cow's milk at 2 1/2 annas per seer and buffalo milk at 3 annas.

Italian Problems.

Signor Orlando to Consult Parliament. LONDON, April 24. The Press Bureau issues a communique from Paris dated April 24th stating that before his departure for Rome, Signor Orlando accompanied by Signor Sonnino had another meeting with President Wilson. Mr. Lloyd George and M. Clemenceau. Throughout the discussion all displayed strongest desire to reach a satisfactory solution to the problem under consideration. The heads of the American, British and French Governments expressed to Signor Orlando a hope that Italian Parliament would also assist in arriving at such a settlement. The meeting occurred at Mr. Lloyd George's residence. It was subsequently announced that Signor Orlando was starting for Rome to night to consult with the Italian Parliament.

India in England. The Delhi Disturbances.

A Humane Appeal.

LONDON, April 17.

We take the following Special Cables from to-day's "Madras Times":

Although the papers are very full of Indian happenings partly press telegrams a week old and partly official messages very abbreviated, no apprehension is felt if only Delhi shows backbone. Meantime the National Council for Civil Liberties, whereof a few cranks like Clifford Russell and Joseph King, are the leading spirits, has issued an appeal to members of Parliament against the Rowlatt Acts, not discussing the expediency of these measures from the point of view of the Imperial administration, but urging that they are not wanted by the Indian people. The appeal is likely to be without effect since while the public still fails to appreciate the Reform issue, it does not understand the extent of the conspiracies revealed in the Rowlatt Report and the secret agitation whereof evidence is constant in Egypt and elsewhere.

American Views.

Allegations Against England.

LONDON, April 19.

Universal attention is paid to Indian troubles. Even the "Daily News" New York correspondent remarks that there is an organised and none too scrupulous Indian campaign against England, instigated apparently by the German and Irish groups. We are accused of taking Indian food leaving the natives to starve; we are draining India of her wealth; we run the opium and liquor trade in India in order to have the British taxes. "There are", adds the correspondent, "among the interesting statements made." There were no Englishmen present to reply to the above.

British Press Comment.

Indian Case Should Not be Obscured.

The "Herald", which to pertervidly Lansbury, of course, is critical of the Government, while Mr. Cotton, writing in the "Manchester Guardian", analyses the Rowlatt Bill. He thinks the passive resistors ought to have known the forces which they were seeking to unloose would be little guided by their pious exhortations. At the same time he asserts that it is surprising that the Government have not taken the necessary precautions, and asserts that the Moderates are acting quite differently, and are praying the Crown to disallow the legislation which is not too late for Mr. Montagu to respond to. In their telegram the Moderates assure him, and it is unquestionable, that the atmosphere which has been created is utterly prejudicial to the successful working of the reforms, and co-operation between the people and the Government. Mr. Cotton concludes: "The Government possesses ample powers in case of unexpected emergencies. The Indian case should not be obscured because of the crimes and excesses resulting from Mr. Gandhi's misguided crusade."

Need for Prompt and Firm Measures.

Other papers, however, are very outspoken in their views. The "Times" under the heading "Open Rebellion," the Viceroyal phrase which universally attracted attention, asserts that the expression is not exaggerated and praises the India Office for now issuing the laws promptly, and declines to connect the Montagu-Chelmsford reforms with the trouble, saying the first episode which led to the present state, occurred when he (Mr. Montagu) was at school, though it admits that he, when in India, fell with Lord Chelmsford into the hands of impractical theorists, while he thrust aside the experience of administrators. Hence, while much is able and true, and a little even brilliant in the report, it contains a great deal of dreamy, even dangerous nonsense. Anyway, Mr. Montagu was well advised not to apply to India the conclusions drawn from sub-tropical Africa. The Journal declares that the rebellion may check the introduction of the reforms, but the need remains for reform, and demands that order should be restored by firm and prompt measures, such as Lord Chelmsford is taking, the object of the conspirators being to render the continuance of British rule impossible. In short, India is just now filled with combustible material, and we ought to be fortunate if we avert a very serious conflagration. The paper concludes, "These are the times of plain speaking, and it is necessary to say that Sir Michael O'Dwyer's successor does not possess the same qualifications as he for dealing with open rebellion. It is essential that Sir Michael O'Dwyer be asked to remain at the post at present."

Mr. Gandhi's Responsibility.

The "Evening Standard" takes the same view as regards Sir Michael O'Dwyer. The "Birmingham Post" throws the responsibility on Mr. Gandhi, than whom none knows better how hard it is for those who try to restrain the mob, who feel discontent, asserts that organised agitators are using any pretext for trouble.

Rowlatt Bill Justified.

The "Pall Mall Gazette" declares that the Rowlatt Bill is entirely justified. The effort to maintain peace and justice in India might as well be abandoned if the resources of authority are to be whittled down in indifference to every insolent menace.

Enemies of British India.

The "Daily Telegraph" also considers that agitators are looking for trouble, asserting that, while politically-minded Indians are not holding the knife, they are nevertheless committing crime. The reformers are in effect the enemies of British India. The paper declares that the lawning and trucking nature of Mr. Montagu's policy, if pursued, will be fatal to Indian administration.

Immediate Announcement Desired.

The "Westminster Gazette" however, while supporting the employment of force, hopes that an immediate announcement will be made of steps to give effect to the Montagu-Chelmsford reforms, especially since there are rumours of opposition thereto in the Cabinet.

The Troops Offer.

Great pleasure is expressed here of the readiness of the returning troops to remain there to quell the trouble.

Satyagraha Leaflets.

Mr. Gandhi's Manifesto.

BOMBAY, April 28.

(Delayed in transmission).

Mr. Gandhi has issued another manifesto. After pointing out that it was a good omen for Satyagraha that Bombay has preserved peace in spite of Mr. Horniman's deportation he expresses the hope that it would be similarly preserved whenever other friends including himself are arrested. The Government were entitled to arrest whom they suspected. Mr. Gandhi re-emphasises his conviction in the victory of Satyagraha by adherence to truth, avoidance of violence and by self-suffering. He advises Bombay merchants to avoid untruth and all taints flowing from it even though it might mean smaller profit or what greater honour could they pay to Mr. Horniman, asks Mr. Gandhi, than by adopting honesty as their watchword in mercantile transactions? He felt if they could impress the Government with the truth in them and by strictly observing the principle of non-violence and assure the Government of their harmlessness it might not be necessary for them to require civil disobedience.

Controlled Food Prices.

LAHORE, April 28.

The following press "communiqué" is issued by the Punjab Government:

An interesting situation has arisen out of one of the recent orders issued under Martial Law by the Officer Commanding, Lahore Civil Area. During the hartal a certain amount of gram seems to have been distressed, either free or at low rates, by the persons concerned in the agitation. When hartal was brought to an abrupt termination under military orders, the local grain dealers forced up prices, no doubt with a view to recoup themselves for the general cessation of trade during hartal, though suspicion of other motives is not excluded. The recent order defining the maximum retail prices of atta has brought a very substantial relief to the poorer classes and for the last two days cries of "Martial Law Ki Jai" have been very freely heard in the city, showing that the classes in whose interest the order was passed appreciate fully the benefit which it has secured for them.

Rioters on Trial.

Lahore Accused Convicted.

LAHORE, April 28.

Judgment was delivered to-day by the Martial Law Commission, presided over by Mr. Justice Leslie Jones, in the case in which nine persons were charged under sections 121, 147, 322, & 149, I. P. C. of offences committed at the Badshahi Mosque, Lahore, on the 12th April [with waging war against the King-Emperor, rioting and causing hurt to Inspector Ali Ghar of the C. I. D.] Mr. Sheikh Abdul Qadir prosecuted for the Crown, while Mr. Obbard Gobindram, advocate, appeared for Basheer Ahmed, accused, Mr. Dinanath Mahto, Bar-at-Law, defended Moulvi Abdul Hai, an ex-sub-editor, Mr. Kissan Kumar Dalip Singh, Bar-at-Law, appeared for the Crown to defend those accused who were not otherwise defended. Moulvi Abdul Hai was sentenced to transportation for life. Eight other accused were also awarded the same sentence [transportation], but with a recommendation for commutation of the sentence of imprisonment. Among the nine accused five were Hindus and four Mahomedans.

Balwant Singh, a Kalsi of the N. W. Railway, who was alleged to have incited rebellion in Lahore on the 11th instant, by asserting that he had just come from the cantonments, where he stated that Indian troops had risen and killed some hundreds of British troops, was also sentenced to transportation for life.

The Kasur case is still proceeding.

The "Bombay Chronicle".

Temporary Suspension of Publication.

Bombay, April 29.

An emergent meeting of the shareholders of the "Bombay Chronicle" was held this evening. It was unanimously decided to suspend the publication of the paper until the press censorship order was withdrawn. Another meeting will be held shortly to confirm the resolution regarding press censorship. Mr. Jinnah told the meeting that he had been informed that the Government attitude will depend upon the nature of guarantee regarding the future conduct of the paper.

Order Served on Board Steamer.

The order under Press Act forfeiting security on Mr. Horniman on board the steamer "Takada". The order quoted specific passages, copy of which was supplied to Mr. Jinnah on request.

Mahomedans' Abhorrence.

BOMBAY April 28.

The Mahomedan public of Ahmedabad held a meeting to give expression to their deep sense of pain and sorrow at the disturbances at Ahmedabad and Virangum on the 10th and 11th instant. Resolutions were passed affirming loyalty to the Government expressing abhorrence at the supervision of law and order, their strong disapproval of agitation, political or otherwise calculated to bring about lawlessness and disorder, and promising to support the Government in restoring tranquility.

Women of Ahmedabad.

The Women's branch of the Home Rule League Ahmedabad, has passed a Resolution requesting Mrs. Annie Besant to withdraw her recent public utterances.

The Mills.

The weekly bazar at Ahmedabad was more largely attended last week than in the previous weeks. The mills in Ahmedabad are still working shorthanded, labourers not having yet returned from their villages.

Congress Protest.

BOMBAY, April 28.

On behalf of the All-India Congress Committee Pandit Madan Mohan Malaviya has despatched a lengthy cable to Mr. Lloyd George, Mr. Montagu and Lord Sinha, drawing attention to the intense gravity of

the situation in India, emphasising the need for a change of policy. The Committee deploras and condemns the excesses which are traceable to embittered feelings regarding the Rowlatt Bills and action against Mr. Gandhi. Since the signature of the armistice, it is felt there has been a notable change in the attitude of European officials and non-officials towards Indian aspirations generally and particularly towards the Reform scheme. The malignant campaign by the European Association, India, and the Indo-British Association in England, intensified the bitterness there anent. The Committee also refers to Mahomedan apprehensions regarding the fate of the holy places and urges appointment of a mixed commission to investigate the recent occurrences. It appeals to His Majesty's Ministers to immediately reverse the policy of repression and satisfy Indian feeling regarding the Mahomedan question and reforms and to repeal the Rowlatt Act.

Mr. Horniman's Deportation.

BOMBAY, April 28.

There have been no demonstrations in Bombay on the occasion of the deportation of Mr. Horniman.

Fire at Bombay.

Heavy Damage.

BOMBAY, April 28.

Early this morning a three-storied building on the Rampart Road, opposite the Lady Hardinge Hospital, caught fire. An alarm being raised fire brigades from different directions arrived quickly on the scene. The flames were kept confined in the first floor of the building occupied by Messrs. David Benzimra, Sons & Co., dealers in jewellery and watches and through the strenuous efforts of the fire brigades the fire was put out in an hour's time before it could spread either to the lower or upper floors. The damage to Benzimra and Sons is estimated at one lakh and twenty-five thousand rupees and to the building at twenty thousand. The ground floor was occupied by Messrs. Cox & Co., Shipping Agents, as a godown wherein were stored passengers' baggage which sustained slight damage, causing loss to the extent of Rs. 5,000. The upper floors of the building utilized as offices suffered no damage. The cause of the fire is attributed to a defect in the electric installation.

Punjab's Oil Supply.

LAHORE, April 29.

The following press "communiqué" is issued:—With reference to the Punjab Government press "communiqué", dated the 24th February, 1919, it is notified for general information that the position with regard to oil supply has considerably improved. Standard Oil Company has recently received 800,000 gallons of kerosine oil at Karachi and expects to maintain regular supplies, and the Burma Oil Company expects a shipload in the middle of May 1919.

Rangoon Pilots.

Government Communiqué.

RANGOON, April 29.

After the meeting of the Lieutenant Governor and the Pilots the following communiqué was issued:—His Honour the Lieutenant Governor to-day at the Government House met eight of the ten Rangoon Pilots who have recently intimated to the Local Government that they would cease work with effect from the 1st May 1919 if certain concessions were not made to them. The other two signatories being on duty were unable to be present. After the nature of the local Government's recent orders on the Pilots' previous memorials had been explained and discussed the Pilots then present expressed a unanimous desire to withdraw their threat to cease work.

The orders referred to guaranteed a first grade class pilot Rs. 1500 on the basis of eighteen only of the 20 pilots being at work. As at present if only 12 are at work the amount will work out at more. The orders also accede to the request for refund of a three per cent special deduction of pilotage earnings refund of Rs. 79,000 out of Rs. 47,000 paid for special war allowances to pilots on military service the increase of certain fees and other points in the pilots' memorials. The question of control is to be reconsidered also the provision of a new vessel to replace the "Eusar Brig."

Bombay Housing Problem.

Proposal of Municipal Corporation.

Bombay, April 29.

Bombay's housing problem has been of late much in the forefront of things. A proposal is now before the Municipal Corporation to represent to the Government the desirability of appointing a representative committee of officials and non-officials to investigate and report at an early date on the housing problem in all its bearings and to suggest practical measures for increasing housing accommodation for the poor and middle classes including question of the opening of new areas for building and means of speedy transport.

Strange Disappearance of Diamonds.

Report has been made to the Police by Narayandas Assumal a dealer in precious stones that yesterday afternoon he went about visiting a number of localities with some packets of diamonds worth a lakh and twenty-five thousand rupees in his coat pocket. Towards the evening when he searched his pocket he found diamonds gone. He also noticed a large hole cut with sharp instrument in his coat.

The Rice Market.

RANGOON, April 29.

The rice market did no business to-day waiting Mr. Innes' decision. He sees the European and small millers to-morrow and rice merchant association on Thursday. He was seen by the Lieutenant Governor this afternoon in consultation with Mr. Keith, Revenue Secretary and Mrs. Stevens, Deputy Food Stuff Commissioner.

Indian Deputations to England.

Farewell Entertainments.

BOMBAY, April 28.

(Delayed in transmission).

Two independent farewell entertainments one in honour of the Hon'ble Mr. Sastri and Mr. Kuzru of the moderate deputation, and the other in honour of the Hon'ble Mr. Patel, Dewan Bahadur V. P. Madhava Rao and Mr. N. C. Kelkar of the Congress Deputation, who are proceeding to England to-morrow were held last evening. Sir Dinshaw Wacha was in the chair at the moderate deputation entertainment and Pandit Malaviya at the other function. Speaking at the former function, Mr. Natarajan said it was necessary having regard to the condition of Indian Government that the truth the whole truth and nothing but the truth should be put before the British public and civilised world. He did not mind what became of reforms, but he was anxious that British public should know the actual state of things in the country and in whatever things, the deputation might succeed or fail, he hoped they would succeed in bringing home to the British people the actual state of things in the country. The Hon'ble Mr. Sastri replying said their task in England would be far more difficult than that in India. The inauguration of Satyagraha movement he declared had its own share in creating the present situation but the Government could not escape the blame of having prepared the combustible material.

Sir D. E. Wacha:

Sir Wacha in concluding said that during his age he had seen six very serious crisis commencing from the meeting and however dark and stormy the prospects the dawn was bound to come and would come.

Mr. Kelkar.

At the Congress Deputation party it was pointed out by Mr. Kelkar that it was essential that the agitation and intense feeling in India should be echoed in England. The Hon'ble Mr. Patel said the wisdom of going to England with Martial Law and repression in the country was open to doubt.

Delhi Municipal Employees.

Grant of One Month's Pay.

DELHI, April 29.

The Municipal Commissioners at their general meeting this morning unanimously passed a resolution to grant one month's pay extra to all their employees earning up to fifty rupees a month for their faithful services during the late "hartal." In recommending the proposals to the board Col. Beadon, President, said:—Before we dispose of the proposal to reward municipal servants on the lower grades of pay for remaining faithful during the late "hartal," it is advisable for me to say a few words. I am not going to touch on the larger question of the serious attacks on the British Raj, which have been evident in other places, but I am going to speak merely about the local disturbances, which have affected the trade of the city and the welfare of its citizens. The "hartal" began on March 30th at whose instance you know as well as I do. It began in a simple form by agents of the agitators going round and getting shops closed. Once this had happened these people (the agents of the agitators) found themselves with nothing to do and they took to turning the people out of tongas stopping trams, etc., and eventually the mob came into conflict with the authority at the railway station, with the result some Delhi citizens were killed and wounded. The "hartal" continued on and off for some days. It was kept on out of sympathy for the killed. Then there was a second Sunday of "hartal" and finally after Mr. Gandhi's arrest the "hartal" looked as if it might become permanent. I want you all to realise what this habit of "hartal" was developing into and how dangerous it is for any one to start a "hartal." Instigators can start a "hartal" quite easily, but in a very few moments the mob took charge because the leaders have no reserve power of control. In a few days the mob had acted as follows. They refused to allow any one to ride, to sell goods or to work at all. The agitators meanwhile had tried to paralyse the railway, to prevent Government and Municipal servants from working for their masters. If this scheme had been really effectual and if this state of affairs had continued what would have been the end? We have had a slight insight as to what would happen. We know of the lawless assemblies in Edward Park, Daryaganj and the Chaudhri Chowk. We also know how such proceedings in a graver form have led to Martial Law being introduced in Amritsar, Lahore and other districts. We really have to thank the many public servants in the police and army, railway, in Municipal employ, in the revenue department and so forth, who have remained faithful to Government in this time of madness that the situation did not drift into a yet more critical sphere. You probably realise what it would have meant if the city sanitation and water supply had stopped for some days and what terrible suffering the agitators would thus have caused to their fellow citizens. It is for this reason that I advise you to reward your servants for their faithful service. Before I stop I must touch on one other matter. I want you all to realise and I want you to make all your acquaintances realise that there is no society or association in Delhi all events which is able to control the people except the Sirkar. As you have seen the so called leaders having started the "hartal" become important almost at once and Delhi remained in the hands of badmashes thoroughly unhappy and thoroughly uncomfortable for several days. In the vain hope of preventing rioting and saving men's lives the Sirkar stood aside very very patiently, hoping daily, always hoping that men's madness would cease, but it was not to be and eventually the Sirkar had to take action with the result that all troubles ceased at once and all loyal peace loving citizens breathed freely again. The traders could open their shops and trade. The worker could work and the poor could again earn their livings. Take this lesson home with you that the Sirkar is the only true power in the land which can enable the people of Delhi to pursue their avocations in peace. So if the noisy agitators again lift their head [recognise their worthlessness and drive them from your city.

A telephone is now installed between Cawnpore and Lucknow, and other long distance trunk are under consideration.

All-India Congress Committee.

Pandit Malaviya's Cable.

The following cable was sent to the Prime Minister, London; Secretary of State for India, London; and Lord Sinha, by Pandit Madan Mohan Malaviya, President, All-India Congress Committee, Bombay:—

All-India Congress Committee desire most earnestly to represent to His Majesty's Government intense gravity of present situation in India, real causes and need for change of policy pursued at present. While deploring and condemning popular excesses which have occurred in some parts of country and which popular leaders have everywhere used their influence not unsuccessfully to restrain, Committee urge impartial consideration of circumstances which have so aggravated and embittered feelings of people throughout country as to make such outbreaks possible. Resolution of Government of India dated 14th instant describing present situation as arising out of Rowlett Act agitation makes only partial statement of case. Undoubtedly intense universal bitterness of opposition to Rowlett Act forced through legislature by official votes against unanimous protest of all non-official Indian members and in face of unparalleled opposition throughout the country was immediate cause of recent popular peaceful demonstrations but subsequent excesses were provoked by needless unjustifiable action of Government of India and Punjab and Delhi Governments against so revered a personality as that of Gandhi and against other popular leaders. For complete understanding however of present discontent and its causes other important factors must be considered. Attitude of India throughout war was one of consistent loyalty and helpfulness. Cheered and encouraged by declared aims for which great struggle was waged and promises, British statesmen of political freedom and self-determination for all followed by visit of Secretary of State to India to frame recommendation for reform people uncomplainingly suffered hardships of war conditions and gave their aid ungrudgingly. India's services were handsomely and unreservedly acknowledged by Premier and other leading statesmen. Since signing of armistice people however feel there has been notable change in attitude of European community official and non-official towards Indian aspirations generally and reform in particular, sufferings of middle and lower classes owing high prices foodstuffs and clothing have been intensified by failure of monsoon in several parts of country and grave mismanagement of control of foodstuffs railway and shipping freight. People feel Government have been indifferent and failed to do all they might have done alleviate sufferings. Criticisms and complaints in press by leading journals and well-known public men ignored. Hostile attitude Anglo-Indian press and European community towards reform and malignant campaign European Association in India and Indo-British Association in England greatly intensified bitterness of feeling. Impression now widespread that European official and non-official community generally opposed even to mild recommendations. Montagu Chelmsford Report which are regarded as inadequate by bulk of Indian opinion. Added to this circumstances have encouraged belief Government do not desire to encourage Indian industrial enterprise nor admit Indians equality of privileges and opportunities with Europeans as illustrated by meagre proposals for admission Indians to Commission in their own army and fact that out of two hundred officers employed by Munitions Board only one was Indian. Further important factor of popular discontent is deep and universal feeling among Indian Mahomedans regarding Khalifate and holy places and apprehensions that their claims not sufficiently regarded by British Government and Allies are adequately pressed at Peace Conference. Mahomedans feel bitterly that their loyalty during war is without appreciation since danger is passed. Such feeling too is general among Indians of all classes and is fanned by sudden change of Indian Government attitude from one of conciliation during war to obstinate opposition to will of people since armistice and by similar attitude of other officials as evidenced by such boastful intimidating utterances based on victories of British Arms as that of Sir Michael O'Dwyer in his Council on 7th instant when he threatened ruthless repression of political agitation disagreeable to him in peace as well as war time. In such circumstances the two Rowlett Bills were introduced and the principle one forced through Council in spite of unanimous opposition of non-official Indian members, appeals for postponement and reconsideration and warnings of agitation that would inevitably follow throughout the country which was stirred by this measure and uncompromising attitude of Government in degree unparalleled in history of country. Committee here cannot enter in detail as to justifiable apprehensions caused by passing into law of this Act. They are content to represent that it is total distortion of facts that an agitation against a measure placed on Statute Book in time of Peace depriving subjects under any circumstance of sacred right of free and open trial and otherwise restricting fundamental liberties and depriving accused persons of normal and essential safeguards designed for protection of innocent persons should be regarded as an unreal agitation engineered by political agitators for their own ends. Committee have no authority to discuss merits of passive resistance movement led by Gandhi but would emphasize that nothing but feeling of high souled patriotism and intense realization of injustices involved in passing of this measure could have actuated man of his saintly character and noble record. Committee submit that so far as facts are publicly known no violence had anywhere been committed by the people until after the arbitrary restrictions placed on Gandhi's movements leading to his arrest and forcible deportation without any announcement about his destination while he was on his way to Delhi with object of pacifying people after unfortunate episode there on March 30th. Grave allegations were made that authorities in Delhi unjustifiably fired on crowds killing and wounding several Government of India have ignored demands for enquiry into this and have published experts statement of local Government exonerating local authorities on unconvincing statements. Had Gandhi been allowed to proceed to Delhi Committee believe he would have restored normal conditions. Government on contrary by his arrest and deportation provoked outbreaks in Ahmedabad and Viramgam. Outbreak had become imminent in Bombay also but it was averted by wise action of the authorities in restraining police and military

and efforts of Gandhi and other leaders pacified people and restored quiet. Committee invite attention to the contract between the rapidity with which tranquillity was restored in Ahmedabad by presence of Gandhi his co-operation along with that of other leaders with authorities and continuance of disorders in Punjab where reckless and horrible methods of repression under Martial Law such as public flogging of citizens in the streets dropping of bombs from aeroplanes wholesale firing on people assembled in streets have been resorted to. These methods of repression have created horror and resentment throughout the country. Committee recognise need for strong measures to deal with popular violence where occurring and popular leaders and bodies and all public men are ready to co-operate with Government in putting down popular excesses and violent movements against authority, but use of such methods as have been in force in Punjab antagonise feelings of people towards Government and sow seeds of bitterness and distrust. Committee most earnestly urge His Majesty's Government to intervene and put an end to these methods and to order the appointment of commission of officials and non-officials to investigate causes of discontent and allegations of excesses by authorities in repressing popular outbreaks. Committee strongly urge His Majesty's Government to consider that popular discontent has been provoked by causes set forth above. At Amritsar disturbances followed immediately on Sir Michael Dwyer's action in arresting and deporting Dr. Kichlew and Dr. Satyapal. Committee most earnestly represent that situation cannot be dealt with alone by repression and attitude of sternness towards people displayed in resolution of Indian Government of 15th instant which gives free hand to Local Governments to employ every weapon in armoury of repression and is sadly lacking in spirit of conciliation. Situation calls for highest statesmanship which will deal with it in spirit which animated British Government and Indian people in their recent struggle for maintenance of liberty and freedom of peoples from despotic domination and not in a mood of ruthless repression.

All India Congress Committee feel that they can appeal with confidence to His Majesty's Ministers to consider this representation with sympathy and to take definite steps forth with to reverse the policy of repression and to satisfy Indian feeling with regard to the Mahomedan question, the reforms and repeal of Rowlett Act. Committee respectfully submit this action alone will secure real peace and contentment in the land.

MADAN MOHAN MALAVIYA.

[Uncorrected.]

Dr. C. L. D'Avoine M. D. one medical attendants of Mr. Horniman relates the events immediately preceding the arrest and deportation of Mr. B. G. Horniman, Editor of the "Bombay Chronicle" as follows:—

As is well known Mr. Horniman was operating on the 17th instant by Major Deshmugh, F.R.C.S. [Eng.] I. M.S. assisted by Dr. A. S. Brulker, M.D. (London), Dr. Gathaye and myself. Naturally he was under medical supervision and was confined to his bed. He was progressing favourably, though still in a weak condition. I used to see him frequently in company with the other medical attendants. Dr. Anwar Khan, a young Mahomedan graduate of the Bombay University, lived at his bungalow at Worli to look after him night and day.

This afternoon at about 2-30 p.m., Colonel A. Street, F.R.C.S. [Eng.] I. M.S. called at my bungalow at Morland Road and requested me to accompany him to see a patient. I went and found Colonel Gordon Tucker, M.B., I. M.S. waiting in a taxi. I got into this taxi with Colonel Street; the car started immediately and began to go in the direction of Jacob's Circle. On the way Colonel Street told me that we were going to Horniman's Bungalow and that he and Colonel Tucker have been ordered by the Government to examine him in the presence of one of his medical advisers. On reaching Jacob's Circle we found Mr. Griffith and another European waiting in a motor car at the Jacob's Circle Police Station. We then drove to Worli and reached Mr. Horniman's bungalow at about 3 p.m. I showed them the way and at the request of Colonel Street I went in and informed Mr. Horniman that I have been asked to accompany Colonels Street and Tucker who have been ordered to examine him. Mr. Horniman at once asked them to come in. The doctors followed by Mr. Griffith and the European entered and Mr. Griffith served the written orders of Government which Mr. Horniman signed. After this Colonel Street asked Mr. Horniman to allow himself to be examined. Mr. Horniman consented and requested me to undo the dressing. Colonel Street examined him and also Colonel Tucker; after the examination the medical officers consulted Mr. Griffith who then asked me whether I consider Mr. Horniman fit for removal to Colaba War Hospital or on board a steamer knowing that in any case he had to be removed from his bungalow which is situated at the crest of the Worli Hill, a place reputed for its salubrious atmosphere. I thought that he would be in much better hands if he was put on board at once, instead of being taken to the War Hospital at Colaba. I expressed my opinion accordingly and Mr. Griffith requested me to sign a certificate to that effect which I did. Mr. Horniman was then requested to dress up while under strict guard and soon after he has taken down in an invalid chair by the ambulance men who were also present. At first they wanted to take him on a stretcher but he preferred to be carried in the chair.

Service During the War

Baronetcy to Charles Greenway.

LONDON, April 28.

Baronetcy has been conferred on Charles Greenway, the chairman of Anglo-Persian Oil Company, for important National Service during the War.

Exports to China and Siam.

Consignment Restrictions Removed.

LONDON, April 28.

The Foreign Trade Department of the Foreign Office announces that goods to be exported to China and Siam may now be consigned to all persons and firms in those countries.

A press communique from Simla says:—The Secretary of State has sanctioned the appointment of Mr. D. N. Sen, M.A., Principal of the Bihar National College, Bankipore, to Indian Educational Service.

ప్రజాభిప్రాయములు

1
మాను రాష్ట్ర శాసనసభ్యుల సభకు ఎన్నికలు.

అంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు :

అయ్యో, ఇతర రాష్ట్రములన్నియు ఎన్నికల కలహర మనరము లేక, ఇతర ఉద్యమముల పాటుబడుచుండ, మనకు మాత్రము కాను గొడుగు రూకబందె యన్నట్లు ఈ స్వల్ప కాలమున కంతయో ద్రవ్యవస్తుమొంది కేరమనకును మనకును క్రమ కలగ జేసికొనుట మన నాయకులకును వారి స్నేహితులకును సంభవమైనది. ఇదంతయు లేటు గవర్నరుగారి ప్రసాదమున జేరే చెప్ప నక్కరలేదు. నూతన గవర్నరుగారి నైనను సరిగ యోచించెద రని అనుకొంటిమి గాని ఆ కోరిక కూడ నిష్ఫలమైనది. వెంట్రెండు ప్రభువుగారువారి యాదరణ నాకింద ప్రారంభించబడిన కాఖావిభజనోద్యమము, వారితోనే కుదముట్టు నేమో యను భీతిని మనకున నెలకొల్పుకొని, దానికి నూతనకమర్షత నిచ్చుటకుగాను, ఈ పద్ధతి నకలంబించి నేమో యని చాల మందికి తోచక మానదు. చనిపోయినను గిల్తునగారి పేరు గాని, దేశము పెదలి పోయిన వెంట్రెండు ప్రభువుగారి పేరు గాని, రాష్ట్రపాలనను నుండి తొలగి పోయినను కాడ్డగారి పేరుగాని, త్వరలో మఱక జాలము. గాడిద కూత యయిన కూసి ఏ యుపాయము చేత నైనను పురుషుడు పుగిడ్డి జెండు వలె నని మొక సంస్కృత కము కలదు. మంచిచేసినవారి పేరట్లు తలచుకొనెదమో అట్లే చెడుగుజేసినవారి పేరట్లుకూడ మఱకజాలము. భగ్ను తాంజూను, తిరిగి బ్రాహ్మణేతర అందోళనము ప్రబలుటకును, కృమేనా చల్లారుచున్న బ్రాహ్మణజ్యేష్ఠము ప్రజ్వలింబు కను, ఈ ఎన్నికలు సంభవమైనట్లు కనబడుచున్నది. సంఘ మందు బొన్నత్యము గలవని బ్రాహ్మణులు, ముఖ్యముగ మన రాష్ట్రమందు, తదితరులకు దృష్టిస్పర్శ సమాజే దోషములను నిర్మించి కొంత ఆకాశమును కల్పించుటచేతనే ఇట్టి బ్రాహ్మణేతరోద్యమము బయట వెదలినదనియును, చెట్టెనకుట్ట పెట్టి నంత యను సామెత సఫలమవుచున్నదనియును, మనస్వతంత్ర్యములను గుర్తెగినవెంటనే అంగీకరించుట మనమెట్లు అన మానము కనబరచుట తటస్థించెనో నట్లే బ్రాహ్మణేతరము కను దెరచిన వెంటనే బ్రాహ్మణులయొడ భేదభావము నూచించుట లోకసామాన్యమనియును, అందుకు విరుగుడు పోతపద్ధతుల తొలగించి సోదరత్వసూచకము లగు నూతన పద్ధతుల నకలంబించుటతప్ప వేరొకటిలేదనియును, కలుమారు మనవిజేసి యున్నాను. ఇప్పుడు కాశనసభ్యుల సభకు వీలగు సంత వరకు బ్రాహ్మణేతరులనే పంపుట క్రేయస్కర మనియును, ద్రావీడ వారికిగూడ ఈసభలలో జరిగెడి అప్రకృష్టములు బయటపడి స్వానుభవమున దెలిసిరేని ప్రకృతపు దృక్పథములు త్వరలో మారగలవనియును, బ్రాహ్మణులెట్లు చేసిరేని తేక కలవరమున కేర్పాటుచేయబడిన ఎన్నికలు తేక తేమకరము లగు కలహమించుననియును, కనయముతో మనవిజేయుచున్నాను. నిజముగ తేకాభిమానము గలవారెవరును వారి స్వలాభముగాని స్వోక్తిగ్ధులగాని జాతుకొనరని నా నమ్మకము. కాబట్టి, ఆయాగుర్రులవారు బ్రాహ్మణేతరులనే నియమించుకొని మాతృజాతిని సోదరభావము బెంపొందజేయుటకు ప్రయత్నించెద రని నమ్ముచున్నాడను. ఈ కాశన సభలకు ఎవ్వరిని బంపినన, ఏ మత మైజ్ఞానము గలవారు తేకతేమముకై పాటువడుదురని నాకు నిశ్చయముగ తోచుచున్నది. మానసియు లనిపించుకొనచు తద్వ్యతిరేకపు కనలు చేయబూను సామాను లుండ రని నమ్మకతో వ్రాయుచున్నాను. ఒక నేక బ్రాహ్మణేతరులు పోయి ట చే బ్రాహ్మణులు కొందరు వ్యవహార రీత్యా నష్టమొందెదరని తలచవచ్చును. నష్టము సంభవమైనను తొందర లేదుగాని, తేకమందు త్వర భావములుండుట మాత్రము తగదు. ఇదిగాక, ఉద్యోగదృష్టి బ్రాహ్మణులనుండితొలగి వారివనో బలము ఇతర వ్యాపకముల జేరనగాని, దేశము వృద్ధిచొందుదని నాయభిమతిము.

మరొక విషయము మాత్రము నూచించి విరమించెదను. ఎన్నికలలో చేర్చదగినవారుమాత్రము, తేకదోహము కైన నమ్ముతించి స్వోదరభావముకై మాతృమే ప్రయత్నించు వారు నుండగూడదు. వారియెడ సంజేహమున్నయెడల స్వప్రకారము వారి అభిప్రాయములను పత్రికల ద్వారా వెల్లెచ్చుటకు కొరకు మిక్కిలియవసరము. ఉద్యోగములనుగాని, లిఖ దములనుగాని, ఎన్నికలను స్వలాభముగాని, పురస్కారము

కొని, అందు కనుకూలరగు అధికార్లు చెప్పెడి తేకదోహపు కనుల కొడబడ నేరమని స్పష్టముగ దెలిపినవారి నే నియమించుట మిక్కిలి అవసరము. తేకాభిప్రాయమున కేర్పాటు కాబడిన ఉద్యమములందు అభిమానము కలదనియు, వాటివిషయమున నిష్కాపట్యముగ పనిజేయగలమనియు, అందుముఖ్యముగ తేకయమననభ, ఆంధ్రరాష్ట్రీయమననభ, యొక్క ఆదర్శములను, జిల్లాసభలకును వ్యతిరేకములు కామనియును, స్పష్టముగ వాగ్దానముల నిచ్చినవారి విషయమేమనము ప్రయత్నించుట యుక్తము. ఇప్పుడు బయట వెదలుచున్న వారందరు కీర్తిఘోషముగ నే ప్రమాణవచనములను పత్రికలలో ప్రచురించుట యవసరము. అటుల జేయనివారిని నిరసించుట తేకాభిమానలకు విధియనిజేయగ జెప్పవలె.

సోదరులారా! తేకాభిమానులారా! పూర్వపుదొంగ మర్యాదలు, నేడువనికిరావు. మొగమెటుమిలేక నాయకుల యొక్కయ, నాయకులగుండ తలచినవారి యొక్కయ, అభిమతములను మార్గములను పరిశీలించెడికాలము వచ్చినది. జాతి, మత, కుల, కాఖాభిమానములును, బంధుమిత్ర కిపారములును, నొకచేప నుంచి, న్యాయదృష్టిగలిగి, ఈశ్వరసాన్నిధ్యము దున్నట్లు సంపరించుట ధర్మము. పల్లెలయందు కూడ తేకాభిమానము పోయిచున్న సమయమందు, విశేషముగ తప్పుడ తొగిల నడచువారు ఉండురని నా దృఢ నమ్మకము. ఇవిషయము ననే వ్యరికిని జడిసి ప్రకర్తించగూడదు. మిరిచ్చెడి వోట్లు ఎవ్వరికైనది మిగిలను ఈశ్వరనికిని తప్ప తదితరులకు దెలియదు. కాబట్టి, భయపడువోట్లు కూడ కలవరమొందుట అవసరము. మియందుగల నారాయణే సాక్షిగ నెంచుకొనివోట్లునిశ్చయలెను. బ్రాహ్మణులుగాని, తదితరులుగాని, ఇప్పుడు నిలబడినవారందరు విధమున వారి అభిప్రాయముల వెల్లెచ్చుర యడనాని విషయమే తలంపబడుట ముఖ్యమని తిరిగి నొక్కిచునని జేయుచున్నాను. సాక్షాత్కృతములందీ పద్ధతిలెదు, కీర్తి కాండిడేటు (ఎన్నుకొనబడువారు) వారి ఆదర్శములను, అభిప్రాయములను, తప్పక ప్రచురింతును కాబట్టి, ఇట్లు ప్రశ్నించుటయందు తప్పేమియు కానరాదు.

బండరు. వేమూరి వెంకటసు బ్బారావు.

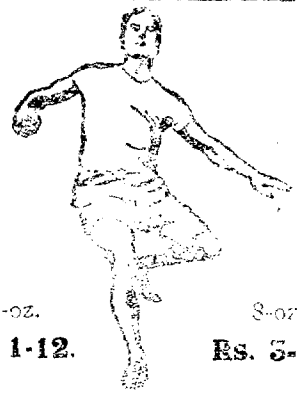
తల్లిని ప్రతిదినమును పూజింపుడు !!! "భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈపటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, దుర్గ, రూపములొకటియై భారతమాతయొక్క స్వరూపమువచ్చునట్లు వ్రాయబడినది. జననియొక్క నాలుగుమా ప్రయలును, అన్నగ్రస్త్రాక్షాన, ధర్మములను ప్రపంచమున కొనుగుచు, హిందవజాతీయ పాతకమును బూనియున్నది. పటము 15+20 అంచులముల నైజా లా99000లతో, మంచి కాగితముమీద చుద్రించబడినది. ఢిల్లీలో సమాజేకమైన గడచిన జాతీయమహాసభయందు 4 వేల ప్రతు లయ్యుడైనవి. ఇక 2 వేల ప్రతులుమాత్రమే గలవు. వీటిని ఏకము త్రముగాగాని, తదవకు 100 ప్రతులకు తక్కువతేటండాగాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్ముకొనువారిక, నులభమైకట్టియు, పవిత్రమైనట్టియు, మంచియోగ్యమైన వ్యాపారము. అట్టివారికి బహుస్వల్ప ధర కియ్యబడును. చిల్లరవెల ప్రతి 18 కిలదాటు. పోస్టుఖర్చుకొనువారే ధరించవలెను. కాంపెర్ కాపీలు ఉచితముగా బంపువలె. తక్షణమే క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి రెప్పించుకొనలెను. (1595)

పింగళి వెంకయ్య, మచిలీపట్టణము.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

ఇది మేనాను, నిక్కాక, కుక్కనమ్మ, అలిమూర్రుమన వారింది, మిక్కిలి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, యౌవన సుఖమును, సంతానప్రాప్తినికలిగించు వరప్రసాదము 2 డబ్బీలు చాలును. 20 రులముల డబ్బీరు. 1. వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము. పి. కి. పి. అందుకో, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

4-oz. 8-oz.
Re. 1-12. Rs. 3-12.
VITAFER "PICKS YOU UP"
the more quickly and the more surely because at the same time **IT BUILDS YOU UP.** The nerves are FED, not merely stimulated; the blood is enriched; and the entire system revitalised.
Obtainable from
SPENCER & CO. LTD.,
MADRAS & BRANCHES.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:-the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Batala (India).

Actina Way.

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments. The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity. Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Headache, Sore Throat, Influenza, etc. Costing only Rs. 25-8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full Particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala. (India)

Natural Actina Treatment.

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామృత తైలము	జుబీర రహాయనం	మంచానన లేపము
6 ఔన్నులు 3-0-0	6 ఔన్నులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగొట్టును	తామర నూనెను
8 ఔన్నులు 1-12-0	8 ఔన్నులు గల సీసా 0-8-0	సీసా దు. 0-10-0	డబ్బీ దు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. కాబట్టిలాగు ప్రతులు ఉచితము
తంతి విలాసము.
పండిట్, మదరాసు. }
మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.
55, ఆచారప్పకవిది, మదరాసు.

నల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

పంచభూషణ చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

కలనొప్పులమాన్యుక. వాయువుపోట్లకాపున. పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలన. పొట్టును బోగొట్టును. ఇది మంచి యవకాల సకలవిధమైన నొప్పులకు సంజీవినియ్యవచ్చును. వసూలకలకే హిందూజాతమందు తయారు చేయబడిన మంచియందు. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే నెలకు నాలుగు యోగ్యతా మంత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను విక్రయగలదు. వికసారి పరీక్షించి చూడుము.

తామర తైలము

కామర, తీట, చీక, చీకగొట్టి, దురద, ఉంగరములవంటివట్టు, రసీకారుట, కంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు వివిధవిధముల వాడెనను నొప్పులకు చూచికొనుట మంచిది. కల 0-6-0 లా మాత్రమే

మోహి నీతైలము

శ్రీ మహామూల వాడుటకు యోగ్యమైనది. రీతులములు నూ నెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంత చూర్ణము

దంతనొప్పులకు దివ్యవర్ణము; నువాసనగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బి 1-కి కల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 లా.

అమృతం జనము డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, భాద్రి, బొంబాయి. రీ, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బర్మాటూబాకో కంపెనీవారి సిగరెట్టు

ఫిరంగి, అడక త్రి మార్కుల సిగరెట్టు అందజేతన ప్రభావితమైన బడుచున్నది. అందరికీ సరిపడునట్లు వెలుగు నియమించబడినది. కేలు కనాగములు మిశ్రమముచేసి చేయబడలేదని పూచీగా చెప్పగలము.

ప్యాకెట్టు 1-కి 10 సిగరెట్టు చొప్పున 50 ప్యాకెట్టు ఫిరంగిమార్కు మాదిరి పెట్టె 1-కి రూ. 4-12-0.

అడక త్రి మార్కు గలది రూ 3-14-0.

పాస్తీజి 0-9-0 ప్రత్యేకము.

వ్యాపారపు ధరలు మతి ఇతరవిషయములు తెలియ గోరువారు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. (1555)

పోస్టుబాక్సు నెం 87 పోల్ ఏజంట్లు: సెక్యూరిటీ నీచ్, మదరాసు. స్వామి అందుకో,

మోహి నీతైలము:— శ్రీమహామూల వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. కంట్రుకలు రాలకుండును. కంట్రుకలు నునుపుజేయును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమృతం జనము డిపో, రీ, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మీ కవసరమయినచో

మంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి బోలబోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఆహార, ఇనుపవాసనములు, వస్తువులు వస్తువులకు వంతబడిన రేకులు కోణములుగా చూపుట్టి అనుకరణములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిపందర్బముల సలహా బాలోచించవలసివచ్చును. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి మంతనే వానిని సకాలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 563 రు,

389

మదరాసు

(మీ కామ్యూనికేషన్ గోరువప్పుడు ఈ వ్యక్తికేమీరు కూడ నుడవారింక గోరుచున్నారు.)

గర్భాశయ రోగనివారికి:— శ్రీమహామూల

ముతుకుల ఒహిష్ఠి కాకుండుట, అకాలబహిష్ఠి, మెలకా గాను, తిమ్మవగానుపోవుట, మనుషురోగము, సంభావనానర రక్షహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాలము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాల్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మవ్యాధి లను తుడుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రూ 8-0-0. చిన్నది రూ 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, ముహా వ్రణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రూ 8-0-0. చిన్నది రూ 1-10-0.

వ్యర్థ నివారికి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-8-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బోషధశాల,
38, పోలికుమివనం ఆఫీసురోడ్డు, ఎకుంబూరు, మద్రాస్.
166 వ్రాం:— 9, బందన వీధి, మద్రాసు.

పాశ్యపు వేంకటాచలవర్ణితులవారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాషధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:— లక్షోపలక్షల క్షేగు రోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసమువలన నిరోగులై యున్నారు. ఒకే యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తమయొద్ద నుండే నేని క్షేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాషధము తోకటి లేదని తాళు నంతో మరొక బల్కుగలదు. దినబ్యర్తము, మూడెరి కాలాక బ్యర్తములు, గన్ని పాతము మొదలగునవి తర్పక గుణమును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం. (594)

2. క్రినివాస తైలం:— క్షేగు గడ్డకము, నుండుల నొప్పి పోవుటకును మంచియందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇశాం.

3. కైక్యాన రాసవం:— దీనిని నేనించినప్పటినుండియే మాత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కీకభేది, అజీర్ణ భేయము గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం.

4. బాలసుఖోదయము:— బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యని మందు. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృత్తము, కడు పుట్టియుండుట, అకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు బిడ్డలు పుట్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇశాం.

5. లోకామయవార కస్తూరిమృతము:— బిడ్డలకు నలు గ్గు ముదిరినవారికి, బాలింతలకు ఈ కస్తూరి గుణ కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీక కాతం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, బ్యర్తం, చలిబ్యర్తము, దుర్బలము మొదలగు యొక న నేక రోగములను గుణముచేయును. (801)

260 మాత్రలు గల సీసా 0-4-0
తపాలా కర్పితో 6-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-14-0
" " 25-కి 5-5-0

తతి బోషధముతో బాడ అనుపానము తేనెగున వంతుడును. శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.